

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXVII. (21)

No. (Štev.) 46

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

14. novembra 1968

V zahvalo prijateljem v Argentini

Predno grem nazaj v svoje „stalno“ bivališče v begunstvu, se prijateljem in somišljenikom prisrečo zahvalim.

Mesece in mesece ste se trudili, da ste tako izvrstno pripravili slovesnosti 50-letnice narodnega osvobodjenja. Izvedli ste doslej največjo in najlepšo narodno manifestacijo v zgodovini. Vzbudili ste občudovanje in priznanje. Mnogi mi zatrjujejo, da se še zlepa ni kaka narodnostna skupina tako močno in lepo predstavila javnosti svoje adoptirane domovine, kot ste to napravili sedaj Slovenci v Argentini.

Posebej se Vam zahvalim za ljubezniv sprejem in za veličastne manifestacije narodne sluge, edinosti, vdanosti in gorečnosti v službi slovenski ciljem in idealom. Hvala delavcem, pripravljalnemu odboru in odsekam, hvala vsem nastopajočim, hvala posebno vsem, ki ste v teh dneh opustili celo poklicno delo in odložili druge svoje načrte, da ste se mogli udeleževati skupnih slovesnosti.

Oproščena prosim za vse pomanjkljivosti in opustitve, ki sem jih morda nehote zagrešil ali pa so nastale iz drugih nepremagljivih ovir in vzrokov. Naj mi, prosim, oprostite zlasti tisti, ki so želeli, da bi se še posebej sešli in se pogovorili, pa ni bilo mogoče.

Vse prijazno vabim, da ostanemo v stalnih živih zvezah, ki naj premostijo razdalje, povezujejo in usoglašajo skupna prizadevanja za svobodo, tudi politično svobodo in napredek našega naroda doma in vseh njegovih udov in občestev v zgodovini.

Dolžnik sem vsem, ki ste mi izkazali nešteto dobrot in ljubeznivosti, pa ne morem kot želeli in prositi, da Vam jih Bog povrne, Vas vodi v srečo in ohranja zdrave, zadovoljne in vesele.

Posebej hvala Svobodni Sloveniji. Zdrružuje nas in navdihuje. V teh po združitvi dveh desetletjih je v skupinah nekdanjih osirotelih, razbitih in poniževanih brezdomcev vžigala pogum in zavednost, vodila našo miselnost in dejavnost do sedanje zavide višine duhovnega in materialnega blagostanja. Le ob njej in z njo smo te dni zmogli veličastni slavospev svobodi. Naj bi bila stalni spremljevalci in svetovalec vsem in vsakemu med nami.

Ne poslavljam se; le „z Bogom“ Vam ključem, da bomo v Njem ostali enega duha in enega srca.

Vaš

MIHA KREK

ARGENTINA

Kanada se zanima za Južno Ameriko

Sedanja kanadska vlada se je začela živo zanimati za Južno Ameriko, s katero namerava poglobiti zlasti gospodarske zveze. V ta namen je več južno-ameriških držav obiskala številna kanadska delegacija, ki jo je vodil zunanji minister Mitchel Sharp, v njej je pa bilo še več ministrov gospodarskih resorov.

V Argentino je kanadska delegacija prišla 8. novembra. V Buenos Airesu so imeli njeni člani razgovore z ministri argentinske vlade ter z gospodarskimi in denarnimi ustanovami. Zunanji minister Sharp je bil sprejet tudi pri predsedniku republike gralu. Onganiji. V razgovorih so predstavniki Kanade zatrjevali, da je namen delegacije temeljito spoznati gospodarski položaj v državi, si o njem ustvariti pravo sliko in sliko potreb za še večji razvoj, pri katerem da hoče sodelovati tudi Kanada.

V nekaj vrstah

Urugvajski predsednik Jorge Areco Pacheco je bil prejšnji četrtek, dne 7. novembra, v Buenos Airesu. Predsednik republike gral. Onganija ga je povabil na poroko enega svojih sinov.

V Buenos Airesu se je v torek, 12. novembra, začel XII. vseameriški železniški kongres. Začetne slavnosti se je udeležil tudi predsednik republike gral. Onganía.

NIXON PRED ODLOČILNO POLITIKO

Z volilno zmago Richarda Nixona bodo Amerikanci naslednja štiri leta (do 1972) imeli v Beli Hiši republikanskega predsednika. Končni volilni rezultati so dokazali, da je Nixon dobil pol milijona glasov več, kakor njegov demokratski tekmeč Humphrey, medtem ko je tretji, neodvisni kandidat Wallace ostal pri svojih devetih milijonih volilcev. Z veliko večino je Nixon zmagal po številu volilnih mož, ki so mu pripadli: dobil je 302 volilna moža, Humphrey 192 in Wallace 45.

Po tradicionalni navadi so takoj po definitivno znanih volilnih rezultatih vsi trije predsedniški kandidati dali izjave. Nixon je poudaril, da namerava ameriški narod združiti v enotno strnjeno skupnost, Humphrey in Wallace pa sta poudarila, da želita Nixonu najlepše uspehe v njegovem predsednikovanju. Nixon je izjavil, da bo tudi on skrbel za pomirjenje v državi, Wallace pa je izrazil upanje, da so ZDA „dobile enega svojih najboljših predsednikov“.

Izjave o sodelovanju z novim predsednikom so dali tudi ugledni člani ameriškega kongresa. Senadni demokratični vodja Mansfield je poudaril, da Nixona „ne nameravamo ovirati na nobenem področju, temveč nas bo veselilo z njim sodelovati, kadar bo imel prav; kadar pa bo ravnal napačno, pa mu bomo nasprotovali na konstruktiven način.“ Vodja poslanske zbornice McCormack je Nixonu poslal brzojav, v katerem mu zagotavlja „sodelovanje za najboljše interese našega naroda in naše države.“

Mir v Vietnamu še vedno na mrtvi točki

Mirovni razgovori v Parizu med vietnamskimi komunisti in Amerikanci ter južnovietnamsko OF in Saigonom, ki naj bi se bili začeli v sredo, 6. t. m., so ostali na mrtvi točki, odn. do njih vplah ni prišlo, ker južnovietnamska vlada ni hotela sestati za isto mizo z delegacijo OF, katera bi imela saigonski delegaciji enakopraven položaj.

Johnson, ki je že za volilno kampanjo Humphreya dal ustaviti bombardiranja Severnega Vietnama, pa ta korak ni škodoval Nixonovi zmagi, pač pa veliko mednarodnemu prestižu Johnsonove vlade, tudi ni predvideval odklonilnega stališča saigonske vlade. Z Nixonovo zmago je saigonska vlada postala še bolj odločna ter je južnovietnamski predsednik Nguyen van Thieu

Nixon je imel že dolg razgovor s predsednikom Johnsonom o svetovnem in notranjeameriškem položaju, skupno z Johnsonovimi političnimi in drugimi svetovalci. Nixon je odklonil vabilo saigonskega predsednika za potovanje v Južni Vietnam ter je izjavil, da ne bo potoval izven ZDA, da ne bo v ničemur morda škodoval Johnsonovi zunanji politiki.

Opazovalci ugotavljajo, da ima Nixon vsled le malenkostne volilne zmage nad Humphreyem široko odprto polje delovanja, ker sedaj ni vezan na tisk. Volilni mandat le njegove stranke, kar bi bil, če bi dobil absolutno večino glasov. Zato meni o, da bo v svojo vladno prevzel tudi strokovnjake iz demokratske stranke.

V zunanji politiki bo Nixon, tako smatrajo strokovnjaki, bolj odločen proti komunistični ekspanziji v svetu, saj je še 8. oktobra t. l., dasi v volilni kampanji, izjavil, da bi „ZDA morale že pred leti z enim samim, silnim udarcem“, uničiti komuniste v Vietnamu.

Nixon bo moral predsedovati vladi, ki so bo borila s kongresom, v katerem imajo v poslanski zbornici večino demokrati, v senatu pa republikanci. Ker rezultati volitev dokazujejo, da so ZDA potrebne usmeritve in vodstva, ima Nixon pred seboj ogromne možnosti, da postane pravilen usmerjavec in odločen vodja najmočnejše države na svetu. ZDA so mu dale to priložnost in ves svobodni svet ter vsi narodi za železno zaveso mu bodo hvaležni, če bo priložnost znal zgrabiti in svojo nalogo izpeljati.

izjavil, da bo njegova delegacija prišla na pogajanja v Pariz samo pod pogojem, če se bo pogajala direktno s Hanojem, medtem ko naj bi ameriška delegacija in delegacija OF stopili v ozadje kot drugovrstni delegaciji, ki smeta samo poslušati, predlagati, toda ne odločati.

Johnsonova vlada na te Nguyenove zahteve ni mogla pristati ter mirovne razgovore zavlačuje že teden dni. Hanoi je poleg tega dal svojim vojaškim oddelkom ukaz, naj napadajo ameriške in južnovietnamske oddelke tudi vzdolž demilitarizirane cone med obema Vietnamoma, kar nekateri opazovalci smatrajo za komunistično kršitev nepisane premirja po Johnsonovi ustavitvi bombardiranja Severnega Vietnama.

Položaj v Češkoslovaški vedno slabši

Boj med Dubčekom in Novotnyjevim delom češkoslovaške KP je vedno bolj razviden iz dogodkov, ki se odigravajo v nedavno proglašeni federalni državi.

Ob 51. obletnici boljševiške revolucije, ki so jo morali slaviti po vseh komunističnih državah, je po vsej Češkoslovaški prišlo do protisovjetskih demonstracij, ki so jih uprizorili študentje in delavstvo. Najhujše demonstracije so bile v Pragi, Bratislavi, v Brnu in Čeških Budějovicah. Na desetisoče demonstrantov je trgalo in „ažigalo“ sovjetske rdeče zastave in kličalo sovjetom, naj se vrnejo v svojo državo. Češkoslovaška policija je morala nastopiti proti izgredeknikom, vendar je to očividno delala brez ostroti.

Češkoslovaška vlada pod vodstvom Dubčeka je morala na pokopališču Owsany položiti uradni venec pred spomenik sovjetskemu neznanemu vojaku, ki je bil leta 1945 „osvobodil“ Češkoslovaško. Tam se je zbralo 500 protisovjetskih čeških in slovaških kolaboracionistov ter so uprizorili demonstracije proti Dubčeku in njegovemu režimu.

V palači Lucerne pa je bivši Novotnyjev zunanji minister govoril na prosovjetskem zborovanju ter je zahteval dostranitev Dubčeka. Kričal je, da „je treba vse krivce postreliti“ in hvalil sovjetsko vojsko, ki je „rešila“ Češkoslovaško pred imperializmom.

Dubčkova vlada je bila prisiljena zaostri razmere v državi ter je prepovedala izhajanje več revijam. Tako

je bilo ustavljeno izhajanje glasila časnikarske zveze Poročevalec, ker „je vsebina te tedenske revije bila nasprotna duhu obstoječega reda v državi.“ Prav tako so ustavili izhajanje češkoslovaškega partijskega glasila Politika, ker „je bilo strupeno razpoloženo proti nedavni partijski politiki“.

Iz Češkoslovaške je Dubček moral izgnati tudi sedem inozemskih časnikarjev, pet Amerikancev in dva zahodnonemška dopisnika, ker so „nesrešnih poročali o mladinskih in delavskih demonstracijah ob obletnici boljševiške revolucije“.

Sovjetsko partijsko glasilo Pravda pa je objavilo napadalne članke proti Dubčekovemu režimu ter je med drugim zapisalo, da „sovjetska oborožena sila garantira, da bo Češkoslovaška za vedno ostala socialistična.“ V člankih Pravda obtožuje „zahodne imperialiste“, da so hoteli Češkoslovaško iztrgati iz socialističnega bloka ter da je zato Moskva „morala poslati svojo vojsko, da reši Češkoslovaško iz krempljev antisocializma“ in zaključuje: „Delovno ljudstvo Češkoslovaške vidi v tej pomoči garancijo za uspešen napredek po socialistični poti, katero si je bilo izbralo enkrat za vselej.“

V Varšavi se je medtem sestal na zasedanje peti kongres poljske kompartije, katerega se udeležujejo komunistične delegacije iz 40 komunističnih in svobodnih držav. Na kongres niso bile povabljene jugoslovanska, kitajska in albanska KP.

Las declaraciones del dr. Miha Krek al ministro del interior dr. G. Borda

Nuestra colectividad festeja los siguientes aniversarios: 20 años de la entrada al país de los refugiados eslovenos de la Segunda Guerra; cincuentenario de nuestro primer gobierno patrio y el 29 de Octubre — el día de la bandera Eslovana.

Como su Excelencia bien lo sabe, en el año 1945 los comunistas usurparon el poder en nuestro país con la ayuda de la Unión Soviética, masacrando sin piedad a todos sus adversarios políticos. Solamente en el año 1945, los comunistas asesinaron más personas que los fascistas y nacistas durante los 4 años de ocupación. Millares de nacionalistas católicos se vieron obligados a refugiarse en Austria e Italia, para salvar sus vidas. No obstante de abandonar la patria y el hogar, logramos subsistir y continuar desarrollando una tenaz lucha anticomunista en el campo de la política. En estos momentos me encontraba yo en Roma, terminando mi última función pública como embajador delegado del gobierno de Yugoslavia ante los Aliados. Al terminar la guerra, mi deber como así también el deber del Comité Nacional, consistía en la ubicación de todos los refugiados en algún país de América. Argentina era el primer país que en aquel momento nos permitió la entrada de 10.000 emigrantes, con una sola condición: que los recién llegados cumplan con las leyes del país. Después de 20 años podemos decir que todos que llegaron a estas tierras, sin bienes, sin conocimiento del idioma, sin amigos y parientes, se forjaron un nuevo destino. La mayoría de las familias poseen casas propias y todos tienen empleos. Sus hijos están cursando estudios secundarios y entrando a las universidades. La colectividad eslovana quiere ser como un baluarte de ciudadanos democráticos y anticomunistas en la República Argentina. Para mantener al mismo tiempo nuestra tradición cristiana y democrática, poseemos varios centros de cultura con edificios propios como asimismo editamos nuestro libros y revistas. Queremos que nuestros hijos no olviden los ideales que les legaron sus padres y que sean leales y capaces ciudadanos argentinos.

Su Excelencia, en nombre de todos mis hermanos y hermanas que gracias a la generosidad del pueblo argentino pudieron rehacer sus vidas, reciba expresiones de mi más sincero agradecimiento. Formulo también votos para su bienestar personal.

Misli dr. Kreka izražene notranjemu ministru dr. Bordi

Slovenska skupnost praznuje tele obletnice: 20-letnico prihoda slovenskih beguncev po 2. svetovni vojni v Argentino, 50-letnico naše prve narodne vlade ter 29. oktober in dan slovenske zastave.

Kot je Vaši Ekselenci dobro znano, so se komunisti leta 1945 s pomočjo Sovjetske zveze polastili oblasti v naši deželi ter brez usmiljenja pobili svoje politične nasprotnike. Samo leta 1945 so komunisti pobili več ljudi, kakor pa fašisti in komunisti v štirih letih okupacije. Na tisoče katoliških rodoljubov je moralo iskati zavetišča v Avstriji in Italiji, da so si rešili življenja.

Kljub temu, da smo morali zapustiti svoje domove in domovino, smo se mogli ohraniti ter nadaljevati z odločnim protikomunističnim bojem na političnem področju. V tistem času sem bil v Rimu, kjer sem zaključil svojo zadnjo javno funkcijo kot veleposlanik-odposlanec jugoslovanske vlade pri zaveznikih.

Ob koncu vojne je bila moja naloga ter dolžnost, kakor tudi Narodnega odbora, v iskanju možnosti za naselitev vseh beguncev v kaki ameriški državi. Argentina je bila prva država, ki nam je tedaj dovolila prihod 10.000 emigrantov z enim samim pogojem: da izpolnjujejo državne zakone.

Po dvajsetih letih lahko rečemo, da so si vsi, ki so prišli v to državo brez sredstev, brez znanja jezika, brez prijateljev in sorodnikov, ustvarili novo bodočnost. Večina družin ima lastne hiše in vsi imajo delo. Njihovi otroci obiskujejo srednje in visoke šole. Slovenska skupnost želi biti trdnjava demokratskih in protikomunističnih državljanov v Republikii Argentini. Da bi pa istočasno ohranili svojo krščansko in demokratsko tradicijo, imamo razna kulturna središča z lastnimi domovi. Izdajamo tudi svoje knjige in revije. Želimo, da naši otroci ne bi pozabili idealov, ki so jih jim zapustili njihovi starši in da bi bili zvesti ter sposobni argentinski državljani.

Ekselencia, sprejmite v imenu vseh mojih bratov in sestra, ki so si po velikodušnosti argentinskega ljudstva mogli obnoviti svoja življenja, izraze moje najiskrenejše zahvale. Prav tako moje želje za Vašo osebno srečo.

IZ TEDNA V TE DEN

V Bruslju se je 11. t. m. začelo petdnevno zasedanje 200 parlamentarcev 14 držav, ki sestavljajo zahodno-evropsko obrambno skupnost. Glavni tajnik te skupnosti Manlio Brosio je v govoru naglašal, da mora demokratski zahod spriči zadnjih dogodkov na Češkoslovaškem povečati budnost ter svojo vojaško pripravljenost. Predsednik politične komisije nemški delegat Blumenfeld je zaradi spremenjenega položaja v Evropi po sovjetski zasedbi Češkoslovaške predlagal sestanek predsednikov držav-članice zahodne demokratske obrambne skupnosti, ki naj ustanove poseben Svet za obrambo Evrope. Sestanku parlamentarcev bodo sledili razgovori zunanjih ministrov, tem pa posveti ministrov za narodno obrambo. Namen vseh sedanjih razgovorov predstavnikov NATO je povečati oborožene sile ter njihovo opremo do take višine, da bodo kos vsakemu morebitnemu sovjetskemu napadu.

V Italiji nadaljnji politični razvoj še ni povsem jase. Na zadnjem sestanku centralnega komiteja socialistične stranke je bilo sicer pogojno sklenjeno, da stranka lahko obnovi sodelovanje v vladi s krščansko demokratsko stranko, veliko vprašanje pa je, če bo do takega sodelovanja moglo priti, ker je v stran-

ki pet nasprotujočih si struj in je zelo močna skupina, ki ni za sodelovanje s krščanskimi demokrati. Za predsednika stranke je bil izvoljen dosedanjí predsednik Pietro Nenni, toda samo s tremi glasovi večine, za glavnega tajnika pa Mauro Ferri. Če do obnove koalicije s socialisti in republikanci ne bo prišlo, krščansko demokratski stranki ne bo preostalo drugega kakor da bo predložila predsedniku republike razpust parlamenta ter razpis novih volitev.

Vaclav Gomulka, vodja poljskih komunistov, je na kongresu svoje stranke branil vojaško zasedbo Češkoslovaške, ker da je bila to nujnost, ki jo je narekovala „naša dolžnost kot internacionalistov“, prav tako „narodni in državni razlogi“ ter „mir in varnost sveta“. V govoru je ostro napadal Kitajsko, kritiziral pa tudi zadržanje Jugoslavije ter zanjo dejal, da je lahko med nevrščeni državami, ker da je „v senci enotnosti držav Varšavskega pakta“. Gomulka je tudi naglašal potrebo, da jo treba ljudi, zlasti mladino, zavarovati pred škodljivimi vplivi zahodnih držav. Nastopil je tudi proti možnosti, da bi opozicija mogla imeti svojo stranko, ker da je za kritiko možnost znotraj komunistične stranke.

Baraga in slovenska žena

GOVOR GOSPE VERE DEBELJAKOVE NA BARAGOVEM DNEVU

Majhen košček zemlje je odmeril Stvarnik našemu narodu, tu tudi po številu smo majhni; če se primeramo n. pr. z našo novo domovino, Argentino, dosežemo skupno z domom, zamejstvom in vsem zdomstvom komaj eno desetino njenega prebivalstva. Vendar kljub malemu obsegu in malemu številu so vsi iz našega naroda premmogi veliki možje, duhovni in politični voditelji, ki so znali krmariti njegov čolnič skozi prenekatero razburkane viharje zgodovine, vedno v zvestobi Bogu in slovenstvu.

Ponašati pa se moremo Slovenci tudi z možmi, ki s svojimi izrednimi duhovnimi talenti niso bogatili le svojega domačega rodu, temveč so posredovali to svoje notranje bogastvo prav v ekumenskem duhu tudi drugim, tujim narodom. Cela vrsta je znamenitih slovenskih delavcev: matematikov, gospodarstvenikov, slavistov, ki so se uveljavljali v mednarodnem svetu, veliko pa je zlasti število naših misijonarjev, ki so šli v tuji svet osvajat duše za Kristusa. Med vsemi temi zavzema častno mesto škof Irenej Friderik Baraga, katerega spominu se klanjamo danes ob stoletnici njegove smrti.

Kot žena naj se dotaknem vprašanja, ali moremo slovenske žene in matere ob liku tega izrednega rojaka črpati vzore našemu delu in stremljenju?

Bil je mož jasnih načel: Čim je spoznal, da ga kliče Bog v svojo službo, se je odrekel domu, karieri, ki bi jo lahko dosegel kot pravnik, nevesti, sestrama, ki ju je ljubil z nežno bratovsko ljubeznijo, odrekel vsemu bogastvu, in postal sam ubog, da je iz svoje bogate notranjosti lahko dajal drugim.

Bil je mož dela in žrtve. Ni mu zadovalo le delo v domačem kraju, širina njegovega duha je zahtevala, da se daruje Bogu in bližnjemu do zadnjega vlakna svoje biti, do popolne izčrpanosti telesa. Žrtvoval je srčiko svojega življenja, svoja najlepša leta ubogim zapuščenim Indijancem, ki so živeli raztreseni po neizmernih gozdovih okraj Michiganске jezera tam v daljni Ameriki. To žrtvovanje more biti vodilo tudi nam: Pozabiti moramo nase, da se bomo mogle razdajati drugim: v družini, sosedstvu, in v javnem delu, organizacijah, društvenem življenju, predvsem pa tudi na karitativnem polju.

Kar je v slovenski zemlji vzklilo duhovno velikega, je zraslo iz požrtvovalnosti. V življenjskih naših pomembnih mož naletimo skoraj vedno na poučar, kako so rasi v družini ob požrtvovalni in verni materi, ki je povsem pozabila nase in živela le svoji družini, svojim otrokom in pomoči potrebnih okolič. Če so bile te žene še tako neuke, še tako neizobražene, znale so vcepiti svojim otrokom ona jasna načela, iz katerih je naš narod rasel in se krepil, da je vzdržal vse napade notranjih in zunanjih sovražnikov. Tudi Baragova mati se je vrstila med te krepostne slovenske žene, čeprav jo je Baraga zgodaj izgubil — saj je bil star komaj 13 let, ko mu je umrla. Vendar je v kratki dobi njegovega detinstva vzgojila zlahko mladike, ki se je pozneje ob svetniškem Klemenu Dvořaku razrasla v mogočno, plodono drvo.

Ob vzornem liku Baragove matere-vzgojiteljice se vprašamo predvsem žene in matere slovenske povojne idejne emigracije: Smo znale posredovati svojim otrokom bogato narodovo izročilo prave vzgoje in smisla za žrtve svojim otrokom? V koliko je naša tukajšnja slovenska mladina pripravljena za osebne žrtve v delu za druge? Pešajo duhovni poklici med našimi sinovi: kakšno lepo število bogoslovcev, poznejših duhovnikov je mogla pokloniti naša emigracija novi domovini še pred dvema desetletjema prav iz tega zavda, kjer danes zborujemo! In danes? Pri-manjkujke mladih delavcev po družtev-nih domovih, v osrednjih organizacijah in v javnem delu sploh. Ali nismo največkrat matere, žene tiste, ki priganjamo svoje može in otroke: „Kaj se boš gnal za društvo, raje opravi eno uro „šišta“ več, da boš prinesel več denarja domov, da si bomo lahko nabavili televizijo, novo opravo. Glej, sosed ima avto, ima tako in tako hišo, ima tak living, takole pohištvo: mi moramo imeti še več, še boljše in dražje: avto „ultimo modelo“, pohištvo v slogu „Luis quince“ itd. Delo za narod in bližnjega ne nese nič, zatorej škoda vsake ure, ki jo zgubiš v „domu.“

Kaj bi bilo z našim narodom, če bi matere škofov Barage, Slomška, Jegliča, Rožmana govorile tako svojim sinovom? Utonil bi v oceanu duhovnega

razkroja, v drugoverstvu, narodnostno pa v nemškem morju.

Škof Baraga — graščinskega, po materi celo plemiškega rodu — tedaj pač od mladosti navajen na gotovo udobje — se je v Krivem drevesu zadovoljil s polomljenim stolom in črvivo mizo, pa je na njej napisal ogromno znanstvenih del: jezikoslovnih (da omenim posebej prvo slovnico in prvi slovar indijanskega jezika, (o katerem je dr. Bren mnenja, da je to delo že samo po sebi vredno enega življenja); narodopisnih (v katerih je prvi seznanil Evropo z navadami indijanskih plemen); dušebrižnih (kot so bili molitveniki, katekizmi, razlage krščanskega nauka) in navodila za praktično, predvsem trezno življenje. Posebno mesto zavzemajo njegova pastirska pisma, misijonske okrožnice itd. In kljub znanju več svetovnih jezikov ni pozabil mile materine besede slovenske, saj je celo Indijance obhajal po slovensko. Našel je tudi še čas za slovensko besedo, ko nam je spisal Zlata jabolka in Dušno pašo, molitvenik, ki je prenekatero slovensko mater spremljal in jo bodril na njeni težki življenjski poti. Saj „Dušna pašo“ je ležala, od branja vsa oguljena, v vsaki kmečki hiši, kjer se je govorilo slovensko.

Ponavljam: Bil je mož dela in žrtve, predvsem žrtve. Zdi se, da je ta beseda v današnjem modernem brzenju povsem

zgubila pomen, da je le še za v staro šaro. Pa vendar — brez žrtve ni uspehov, ni življenja! To imejmo pred očmi slovenske žene in matere! Ne sledimo novemu poganskemu nauku, ki se brani otrok zato, da bo žena prosta, da se bo lahko predajala samo uživanju: ta nauk ne pozna žrtve, zato proč z njim! Boddimo ponosne na vsako novo življenje, ki vzklije po božji volji v nas! Prizadevamo si, da bomo v vsakem novem otroku gledale dediča nebes, ki nam ga je Bog poslal zato, da mu ga vrnemo dobro vzgojenega, vernega, požrtvovalnega. Čimveč bo v naših vernih katoliških družinah otrok, tem večja bo gotovost, da bo naš narod posedel v polni meri in s polnim pravom od Boga nam dano slovensko zemljo.

Ob vsem našem stremljenju in pripravljenosti na žrtve prosimo priprošnje za moč in vztrajnost prav škofa Barago, ki je ostal vodilu dela in žrtve zvest do smrti. Saj smemo upati, da smo mu še posebno pri srcu zato, ker smo pravtako, kot je on bil „slovenski ameriški izseljenec“, čeprav na dveh nasprotnih zemskih poloblah. In priporočajmo se mu mnogo in pogosto, da mu damo s tem prilikom za uslišanja po njegovi priprošnji. Tako bomo tudi mi pripomogli k pospešenju njegovega svetniškega ustoličenja — do časti oltarja, ki si jo je s svojim svetniškim in požrtvovalnim življenjem tudi zaslužil. Prošnja in klic tudi slovenske žene je:

Barago na oltar!

Titov dvojni obraz

Kakor vedno, tako tudi v svojih izjavah okoli češkoslovaškega problema jugoslovanski komunistični diktator Tito igra dvojni vlog. V svojih govorih po Jugoslaviji straši prebivalstvo pred sovjetsko vojaško nevarnostjo, da bi ljudi oklenil okoli sebe kot edine rešilne bilke pred vojno nevarnostjo, v izjavah, ki jih daje tujim časnikarjem in tujemu tisku, pa govori ravno obratno.

Tako je diktator Tito pred „200.000 glavno množico“ v Osijeku pesniško opisoval, da se „temni oblaki kopičijo na nebu človeštva“ in da se je „kakor strašna prikazen pojavila nova teorija o neodvisnosti in suverenosti narodov.“ Tito je tu očitno menil sovjetsko tezo o prednjačenju partijskih interesov nad nacionalnimi, ni pa povedal, da ta teorija ni nova in da se je ne poslužujejo samo sovjeti doma in v komunističnem taboru, temveč tudi Tito in njegova partija v Jugoslaviji, že ves čas svoje diktature nad jugoslovanskimi narodi. V vseh komunističnih učbenikih stoji, da so interesi partije nad interesi posameznikov in družbe. Večno Titovo licemerstvo!

Diktator Tito je v Osijeku nato samozavestno, toda brez dejanske podlage, grozil, da „samo si svojo neodvisnost in svojo suverenost priborili s krvjo enkrat za vselej in ju bomo ohranili

s krvjo, če bo treba.“ Tito je pozabil na sovjetske tanke, ki so mu priborili palačo na Dedinju, in na ameriške dolarje, ki so ga rešili pred Stalinovo grebljivostjo.

Toda, ker je Tito v prvi vrsti komunist, je v govoru odprl še druga vrata. Poudaril je, da se kljub grožnjam s sovjetske strani, ne bomo pustili iztrgati iz socialistične skupnosti“ in pribiljal, da „bodo vsi taki poskusi obsojeni na neuspeh“, ker „imamo veliko prijateljev po svetu.“

Tako je Tito govoril jugoslovanskim državljanom, za notranjo uporabo partijskih namenov.

Povsem drugače pa so Titove izjave za inozemstvo. Znani pariški reviji Paris Match je dal pred dnevi izjavo, ki bo objavljena ta teden. Tito je dejal, da je „zaskrbljen zaradi sovjetskega grmadenja brodovja v Sredozemlju na eni strani in zaradi prav takega zbiranja ameriškega vojnega brodovja na drugi strani.“ To dejstvo da „more spremeniti živčno vojno v pravo vojno“, da pa opozarja, da „Sredozemlje ne sme postati izključna last nobene velisile.“

Nima pa Tito nobenega strahu za nadaljnji obstoj komunistične Jugoslavije. Dopisniku Paris Matcha je ob isti priliki dejal, da „se Jugoslavija ne boji sovjetskega napada.“

Kdo je izdajalec?

Partijski doma so znani v potvarjanju slovenske zgodovine. Ker sami pri njenem oblikovanju niso sodelovali, zato jo potvarjajo tako, da je v korist komunistični prevratnosti. To so storili tudi s taborskim gibanjem na Slovenskem.

Za stoletnico prvega slovenskega tabora, ki je bil 9. avgusta 1868 v Ljutomeru, so sedanji komunistični oblastniki priredili proslavo v istem kraju 6. oktobra. Združena je bila z različnimi razstavami, pevskimi nastopi ter glasbenimi prireditvami, na slavnostnem zborovanju je govoril član federacije Edvard Kardelj. Njegov govor je imel naslov „Od tabora do samoupravne skupnosti Slovencev.“

V svojem govoru je med drugim navajal, da je „taborsko gibanje prineslo politično in gospodarsko korist liberalnemu meščanstvu“. Slogaštvo da je pa spet „dalo vajeti slovenske politike v roke klerikalno-konservativnim krogom“. Po Kardelju „niti ena niti druga struja slovenske meščanske politike ni bila sposobna dati slovenskemu narodu vodstvo, ki bi ga hotelo in znalo dosledno voditi po poti stalne in množične borbe za nacionalno osvoboditev“. Ta „resnica da je postala očitna zlasti med prvo svetovno vojno“. Izkazala pa da se je znova „ob razslu Avstrije, ko so politični vrhovi obeh struj iz strahu pred revolucionarnim gibanjem delavskih in kmečkih množic hoteli pod zaščito velesrbske buržuazije“.

Kardelj noče nič vedeti o mogočem narodnoosvobodilnem gibanju pod Majniško deklaracija med prvo svetovno

vojno, nič ni povedal o borbi za svobodo slovenskega naroda, o njegovi osvoboditvi 29. oktobra 1918. Vso to mogočno narodnoosvobodilno epopejo slovenskega naroda je enostavno zamolčal in je prešel kar na drugo svetovno vojno, v kateri da sta obe meščanski stranki „končali v izdaji lastnega naroda“.

Zahteve taborskega gibanja da je po Kardelju končno uresničila šele Osvobodilna fronta. Pri tem se je Kardelj povzpelo celo do trditve, da si ni „težko predstavljati, kakšno zgodovinsko tragedijo bi ponovno doživel slovenski narod, če bi ga tudi v drugi svetovni vojni vodile iste protiljudske sile, isti klerikalnoliberalni bržuzni vrhovi, ki so ga vodili v preteklosti“.

Do takih trditev prihaja na dan isti Kardelj, ki je kot mednarodni partijec sam ponujal Slovenijo sovjetom, ker je želel, da bi Sovjetska zveza gledala na Slovenijo kot na eno od sovjetskih republik, danes pa ista Slovenija preživlja dvojni nesrečo: še vedno je pod oblastjo Kardeljeve komunistične partije, na drugi strani pa z ostalimi deli Jugoslavije v nevarnosti, da postane plen iste sovjetske nenasične pohlepnosti pod katero je hotel Kardelj spraviti Slovenijo že pred leti, ko je bil še ponižen in zvest sovjetski lakaj.

General De Gaulle je 11. novembra na dan zaključka prve svetovne vojne dal položiti vence na grobove osmih francoskih maršalov. Med temi tudi na grob maršala Filipa Petaina, zmagovalca pri Verdunu.

Dr. Miha Krek — častni vaščan Slovenske vasi

Takole se glasi diploma s katero je slovenska srenja v Slovenski vasi počastila predsednika NO za Slovenijo dr. Miha Kreka:

DRUŠTVO SLOVENSKA VAS

kot predstavnik slovenskega strnjenegega naselja, katerega ustanovitelj je mons. Janez Hladnik, s to listino imenuje

DR. MIHA KREKA

predsednika narodnega odbora za Slovenijo, prvoboritelja za rešnično slovensko svobodo, najzvestejšega čuvarja čiste slovenske zastave, simbola slovenske državnosti za svojega

ČASTNEGA VAŠČANA

Ignacij Glinšek, tajnik

Lovre Jan, predsednik

O priliki obiska v Slovenski vasi, 8. novembra 1968.

Predstavniki slovenske manjšine v Italiji na obisku v Ljubljani

Ni še dolgo tega, ko smo v Svobodni Sloveniji poročali o pritožbi Slovencev v Italiji, da se sedanji komunistični oblastniki v Sloveniji in Jugoslaviji nič ne zanimajo, ali vsaj premalo, za slovensko manjšino v Italiji ter jo puščajo brez podpore v njeni borbi za najosnovnejše narodne in demokratske pravice. V tem pogledu so zavrnil nasprotno trditve predsednika republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije Janeza Vipotnika in dr. Jožeta Brileja.

Najnovejše poročilo nam pa pove, da so predstavniki slovenske manjšine v Italiji dne 21. oktobra odšli na obisk v Ljubljano, kjer jih je sprejel predsednik izvršnega sveta Stane Kavčič. Predsedniku sedanje slovenske vlade jih je predstavil deželni svetovalec dr. Drago Štoka, ki je nato orisal osnovne značilnosti slovenske skupnosti. Izvršnemu svetu se je zahvalil, da je odposlanstvu slovenske manjšine omogočil seznaniti ga s položajem Slovencev v Italiji.

Prvi je nato spregovoril predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze Boris Race. Ugotovil je, da je po letu 1960 prišlo s strani italijanskih vladajočih krogov do gotovih pozitivnih sprememb nasproti slovenski manjšini, a v osnovi je ostalo še vse pri starem. Govornik je naglašal, da italijanske oblasti nimajo razumevanja za slovensko zastopstvo v javnih službah, da še ni zadovoljivo rešena materialna podpora slovenskim organizacijam iz javnih sredstev, da Italijani nasprotujejo vključitvi Beneških Slovencev v skrb za manjšino, da je zgradba slovenskega šolstva nezadovoljliva, v Beneški Sloveniji pa o slovenskem šolstvu ni govora.

Za Racetom je govoril tajnik Slovenske skupnosti Dušan Černe. Predsednik izvršnega sveta Kavčiča je opozarjal, da se potujčevanje Slovencev v Italiji nadaljuje. Za ta vznemirjajoči pojav je navajal tudi vzroke. Zatem je navedel nekatera sredstva in ukrepe, ki bi jih bilo treba podvzeti za preprečitev nadaljnjega raznarodovanja Slovencev na Primorskem in Goriškem. Podrobno je orisal proces razlašanja slovenske zemlje z vsemi negativnimi posledicami za Slovence. Obširno je govoril tudi o načinu, kako naj bi prišlo do uresničenja pravic slovenske manjšine. Navajal je, da bi bilo gotovo mogoče doseči pozitivne uspehe, če bi vzporedili prizadevanja manjšine in matične države. V ta namen je predlagal ustanovitev informacijske komisije.

Za Racetom in Černetom je Izidor Predan orisal težek položaj Slovencev v Beneški Sloveniji, dr. Rafko Dolhar pa v Kanalski dolini.

O političnem, gospodarskem, kulturnem in narodnostnem stanju Slovencev na Goriškem sta poročala industrijalec Ivan Prinčič iz Krmina in dr. Peter Sencin iz Gorice. O specifičnih gospodarskih vprašanjih je govoril Stanislav Bole, o kulturnih pa dr. Marijan Bajec.

Po govorih in referatih predstavnikov slovenske manjšine v Italiji je spregovoril Stane Kavčič, predsednik izvršnega sveta. Spričo množice negativnih postavk, ki so jih navajali Slovinci o svojem položaju v Italiji, je Kavčič poudarjal, da se „vodilni slo-

venski predstavniki zanimajo za usodo slovenskega naroda znotraj in zunaj njegovih meja.“ Na očitke, da sedanja komunistična oblast pušča manjšino osamljeno v njenih naporih za ohranjanje slovenskega življa na Tržaškem in Goriškem, je Kavčič navajal trditev, „da se manjšini da pomagati bolj kot z udarnimi diplomatskimi notami in protesti z načelom sožitja, z ublaževanjem razlik in z ustvarjanjem ozračja minimalnega zaupanja, v katerem se manjšina lahko svobodno izživlja“.

Predsednik izvršnega sveta Kavčič je nato predstavnikom slovenske manjšine prikazal osnovne značilnosti sedanje slovenske družbe. Označil jih je takole: „Povratak v kapitalizem ni več mogoč. Težnja nas vodi k neprestani socializaciji slovenskega naroda“. Pojem „socializacija“ je Kavčič označeval tako, da tu ne gre za socializacijo v smislu ideologije, ki vse druge izključuje, ali v smislu stalinovske diktature proletariata, „s katero smo se za vedno razšli“. Po Kavčiču pomeni socializacija za novo slovensko generacijo, ki da je tenko uglašena na demokratične pravice in svobodo z vsemi individualnostmi človeka, izboljšanje človeških odnosov v družbi in pomoč ljudem, ki živijo od dela svojih rok. Te težnje ustvarjajo stvarni in demokratični dialog, ki da vodi v vedno bolj demokratično socialistično družbo. Te svoje poglede je potrjeval še z najnovejšimi dogodki na češkoslovaškem. Dobrešno je dejal: „Zunanji dogodki v zvezi s češkoslovaško so nas prepričali, da moramo iti še bolj odločno po tej poti, kajti svoboda in demokracija sta v zavesti naših ljudi. V naših stikih mora vladati velika širina, naš dialog mora biti čimbolj odprt in bogat.“

Tako Stane Kavčič o svojih pogledih na nadaljnji razvoj družbe doma.

Člani odposlanstva slovenske manjšine so 21. oktobra obiskali Inštitut za narodnostna vprašanja, zvečer so bili pa na večerji, ki jim jo je pripravil član izvršnega sveta Bojan Lubej. Dne 22. oktobra so si ogledali Slovensko akademijo znanosti in umetnosti, tovarno gumijastih izdelkov Sava v Kranju ter položili venec na grob pesnika Prešerna. V Begunjah so se poklonili spominu žrtve nacizma, ki so bili ustreljeni kot talci. V njihov spomin je imel govor dr. Drago Štoka. Po vrnitvi v Ljubljano, so nekateri člani odposlanstva obiskali še pomožnega škofa dr. Stanislava Leniča.

Freedom House — Hiša svobode, mednarodna založniška družba v ZDA, je sklenila, da bo letošnjo nagrado svobode podelila Milovanu Djilasu, ki je bil — kot znano — zaradi svojih napadov na Tita in njegove sodelavce v novi komunistični družbi ponovno obsojen na zaporne kazni. Lani je bil izpuščen na svobodo ter do sovjetske zasedbe češkoslovaške ni mogel dobiti potnega dovoljenja za inozemstvo. Sedaj mu ga je Tito dal. Djilas je v eni zadnjih svojih izjav v inozemstvu zagovarjal Titovo zunanjo politiko do sovjetov.

Bolivijska vlada je odkrila komunistični skupini, ki sta pripravljali gverilsko vojskovanje v mestih La Paz in Santa Cruz.

SLOVENSKO SLAVJE V MENDOZI

Tudi v Mendozii smo se z vso vneto pripravljali na slavnosti 50-letnice naše prve slovenske vlade in dneva slovenske zastave. Pridružila pa se je temu praznovanju še tretja pomembna obletnica: 20 let našega prihoda v Argentino.

V veliko zadoščenje nam je bilo, ko je buenosaireski pripravljalni odbor za letošnje proslave ugodil naši prošnji in sprejel v splošni program vseh prireditelj tudi za Mendozo obisk predsednika NO dr. M. Kreka, ki je vprav za ta praznik prišel med Slovence v Argentino.

Priprave za slovenski je v Mendozii vodil Pripravljalni odbor pod vodstvom društvenega predsednika g. Luke Grintala. Člani so bili č. g. dušni pastir Jože Horn, predsednik FO g. Jaka Bajda, predsednica DK gdč. Marija Hirschegger, inž. agr. Marko Bajuk kot

sednika g. L. Grintala, prof. B. Bajuka, inž. agr. M. Bajuka, g. R. Hirscheggerja, g. P. Božnarja in g. J. Štirna ustavil v nadškofijski palači ter bil sprejet v daljši, izredno prijazni avdienci pri apostolskem administratorju msgr. O. S. Maresmi. Zahvalil se je visokemu cerkvenemu predstavniku ob priliki naših narodnih slovesnosti za vso veliko naklonjenost in pozornost, ki so je bili deležni slovenski priseljenci v Mendozii skozi svojih 20 let mendoškega bivanja. Msgr. Maresma je v svojih zahvalnih besedah pomenljivo omenil primerjavo našega naroda z bratskim slovaškim.

G. dr. Krek se je po avdienci odpe-

zaživela slika političnega stanja v današnjem svetu ob pogledih na zadnje pomembne dogodke v češkoslovaški in na perspektive za bodočnost. Tako zna presojati in predstavljati razvoj svetovnih dogodkov pač le izkušeni in razgledan politični voditelj.

Po končanem govoru je g. predsednik ostal med prijatelji in znanci še dolgo časa v osebnem pozdravljanju in prijaznem razgovoru z vsemi in vsakim, ki se je želel z njim pogovoriti.

SLOVESNA MAŠA ZA SLOVENSKI NAROD

V nedeljo, 3. t. m. je vsa skupina mendoških Slovencev, ki so se ji pridružili tudi rojaki iz sosednjega San Luisa, pričakala dr. Kreka pred cerkvijo pri č. s. mercedarkah. Špalirju narodnih noš in članov pripravljalnega odbora so se pridružili tudi zastopniki bratskih izseljeniških skupin Hrvatov, Poljakov, Slovkov in Ukrajincev. V slovesnem sprevedu so se pod zastavami podali na častna mesta v cerkvi, ko je vsa množica navzočih mogočno zapela „Marija, skoz' življenje...“ s priložnostno kitico za slovenski narod. K sv. daritvi sta za somaševanje pristopila č. g. J. Horn in I. Tomažič. Med sv. opravilom je prepeval pevski zbor; med številnim obhajanjem pa so zopet vsi odpevali v petju psalmov.

Slovesno pridigo je imel g. dušni pastir Horn, ki je za veliko narodno slovesnost razvijal misli o pomenu praznika. Pozival je navzoče, da sveti daritvi pridružimo izraze svoje hvaležnosti za prejete dobrote in milosti v našem narodu; da molimo za odpustanje krivic, prizadetih v preteklosti; in da prosimo za narod in za brate doma in na tujem.

Prikazal je pomen domovinske ljubezni ob nauku Cerkev, ob osebnem zgledu Kristusovem in ob njegovi zapovedi.

Poudaril je za narod in domovino potrebo naše molitve, zvestobe in dela.

Za sklep je vsa cerkev zopet v mogočnem petju posvetila sebe in ves slovenski narod Materi božji za Riharjevo „O Marija, naša ljuba Mati“.

Po sv. maši pa so se zbrale skupine drugih narodnosti na dvorišču ob kapeli in v svoji sredi pozdravile g. predsednika in mu čestitalo k narodnemu prazniku. Z njim v sredi so se tudi slikale z narodnimi nošami.

POKLONITEV PRED SPOMENKOM GENERALA SAN MARTINA

Vsa skupina, ki je sodelovala pri sv. maši v cerkvi, se je medtem zbrala na bližnjem trgu pred spomenikom generala San Martina. Ko se je predsednik NO pripeljal s svojim spremstvom, se je med špalirjem narodnih noš in navzočih za zastavami in velikim vencem približal spomeniku. Po položitvi venca pred velikim Osvoboditeljem se je g. dr. Krek v kratkih besedah spomnil

Dr. Miha Krek po položitvi venca pred spomenikom grala. San Martina.

zaslužnega boritelja za svobodo. Navzoči so bili tudi zastopniki tiska, radija in televizije, ki so posneli ves slovesni dogodek in zapisovali prevajane predsednikove besede. O vsem so zvečer v besedi in sliki poročali v svojih informativnih oddajah.

G. predsednik je nato obiskal še spomenik velikega Osvoboditelja na Cerro de la Gloria in iz daljave poslal pozdrave cerkvi na El Challao — našim mendoškim Brezjam. Nato pa se je odpeljal v španski klub k slavnostnemu obedu, kjer je okrog 70 zbranih rojakov preživelo z njim v prijetnem

razpoloženju nekaj prav zares nepozabnih trenutkov.

Pozdravnim nagovorom, ki so bili posvečeni njemu osebno in pa spominu 20. obletnice našega prihoda v Argentino, se je on pridružil z obujanjem spominov iz tistih najtežjih časov naše emigracije, ko nismo vedeli ne kod ne kam in je on reševal našo usodo ter naša življenja. Izrečene so mu bile za to tudi naše prisrčne zahvale. G. Jože Bajda mu je tudi deklamiral svojo lastno pozdravno prigodnico. Za sklep se je v obsežni dvorani oglasila iz vseh grl navzočih naša domača pesem.

SLAVNOSTNA AKADEMIJA

Nedeljska večerna akademija v Domu pa je bila posvečena naši zastavi in misli na domovino ob 50-letnici.

Slovesnosti so se udeležili kar domala vsi rojaki od blizu in daleč; tudi iz sosednje province San Luis je bila skupina v Mendozii. V svoji sredi pa smo imeli tudi zastopnike Poljakov, Slovkov in Ukrajincev.

Na okusno, prazniku primerno okrašenem odru (g. R. Hirschegger) je za uvod zbor navdušeno in ognjevito zapel Prešernovo Zdravico (Premrl), ki je že kar ob začetku zbudila slavnostno in razigrano razpoloženje v dvorani. To se je pa še stopnjevalo, ko je pred zbor stopil predsednik Društva Slovencev v Mendozii g. Luka Grintal in v kratkem nagovoru povzel osnovno misel vzvišenosti narodnega praznika in podčrtal predvsem njegov pomen za bodočnost ob pogledu na naš mladi, novi rod. Vsa dvorana je njegova izvajanja prekinjala in spremljala z navdušenim odobravanjem.

Po svojem uvodnem govoru je predsednik pojasnil, da smo se mendoški Slovenci za današnji praznik naše zastave odločili, da blagoslovimo svojo skupno društveno zastavo. Zaprozil je g. dušnega pastirja J. Horna, da je stopil na oder in izvršil nad vzvišeno narodno svetinjo ob glasnem sodelovanju vseh navzočih liturgični obred blagoslovljivosti s sledečo molitvijo:

Naša pomoč je v imenu Gospodovem, ki je ustvaril nebo in zemljo. Gospod, usliši moje molitve. In moj klic naj pride k Tebi. Gospod z vami. In s Tvojim duhom.

Molimo:

Vsemogočni in usmiljeni Bog, ki držiš v rokah usodo vseh narodov in blagoslavljaš vse stvarstvo, blagovoli blagosloviti to slovensko zastavo, ki jo mi v Tvojem imenu blagoslavljam, da nam bo znak Tvoje pričujočnosti med nami in bo odsev Tvoje oblasti in Tvojih pravic nad nami.

Daj tej narodni svetinji, o Bog, tišto slavo, ki so ji jo vedno izkazovali naši predniki in jim je bila najvišji simbol narodne svobode in narodne edinosti.

Naj nas, o Gospod, ta slovenska zastava vedno vzpodbuja in navdušuje za potrebne žrtve, da premagamo

vsa srca so zadrževala. K zastavi sta pristopila fant in dekle v narodni noši, gdč. Lenčka Grošljeva in Joško Šmon. Počastila sta zastavo z recitacijo dveh cdlomkov iz Debeljakove „Deklamacije o slovenski zastavi“.

Tedaj pa se je iz zvočnikov oglasila domobranska vojaška godba in vsa dvorana je pritegnila z navdušenjem v koračnico „Naprej, zastava slave“.

Slavnostno akademijo smo nato nadaljevali pod našo blagoslovljeno zastavo.

V drugem delu „Mladina domovini“ so naši mladi izpovedali svojo ljubezen do slovenske domovine in zemlje. Bajukov Marček, Bajdova Helena, Hirscheggerjev Damjan in Raholinova Marija — vsi štirje v narodnih nošah — so pogumno deklamirali „Kje smo mi doma“. Koga bi ne razmajal in ne ganil tak prisrčen prizor! Bajukova Danica — iz šolskega tečaja — je s prisrčno otroško občutenostjo povedala Kunčičevo „Dedek pripoveduje“ in srednješolec Janez Grintal pa je z zrelim doživljajem deklamiral iz Župančičeve Dume odlomek „Kje, domovina, si“. Otroci iz šolskega tečaja so za sklep zapeli „Gor čez izaro“ in „Navzgor se širi rožmarin“. Naša mladina je bila za kratek, pa prisrčen nastop deležna navdušenega priznanja.

V tretjem delu „Naša pesem domovini“ je nastopil pevski zbor s štirimi skladbami, ki jim je posamič uvodoma podajal kratek komentar zborovodja. Najprej so moški zapeli Osanovo „Gospodstvo hvalnico“. Sledila je Venturinijeva „Znamenje“ (Gregorčič), nato Fleišmanov „Triglav“ in Ovir'kov „Bog in Slovenija“ z globoko pomembnim besedilom dr. Preglja.

Pesmi so našim pevcem privrele iz srca in našle neposredno pot v srca vseh navzočih, o čemer je pričalo od pesmi do pesmi stopnjevano navdušenje.

GOVOR PREDSEDNIKA NO DR. M. KREKA

Prisrčno pozdravljen je v zadnjem delu stopil na oder g. predsednik dr. Krek. Svoj bogato zasnovani govor posvetil velikemu prazniku slovenske zastave in našega naroda. (Govor dr. Kreka, ki so ga navzoči sprejeli z dolgotrajnim odobravanjem, bo objavljen v prihodnji številki.)

Po končanem slavnostnem govoru so vsi navzoči od globokih besed prevzeti mogočno zapeli „Hej, Slovenci“.

Posebej moramo še omeniti, da so slovesnosti tudi tokrat prisostvovali zastopniki Poljakov, Slovkov ter Ukrajincev in je zastopnik Ukrajincev dr. Bazilij Zotta pred nastopom pevskega zbora v imenu vseh teh gostov pozdravil g. predsednika NO dr. Kreka ter mu čestital k prazniku z željo za srečno bodočnost naši domovini v zaželeni svobodi.

Zastopano je bilo tudi na proslavi ves čas tukajšnje časopisje, ki je v ponedeljek podrobno poročalo o vseh nedeljskih slovesnostih. Dopoldansko polaganje venca pred spomenikom je isti večer prenašala tukajšnja televizijska postaja in mu posvetila izredno dolge trenutke oddaje.

AVDIENCA PRI PROVINCIALNI VLADI

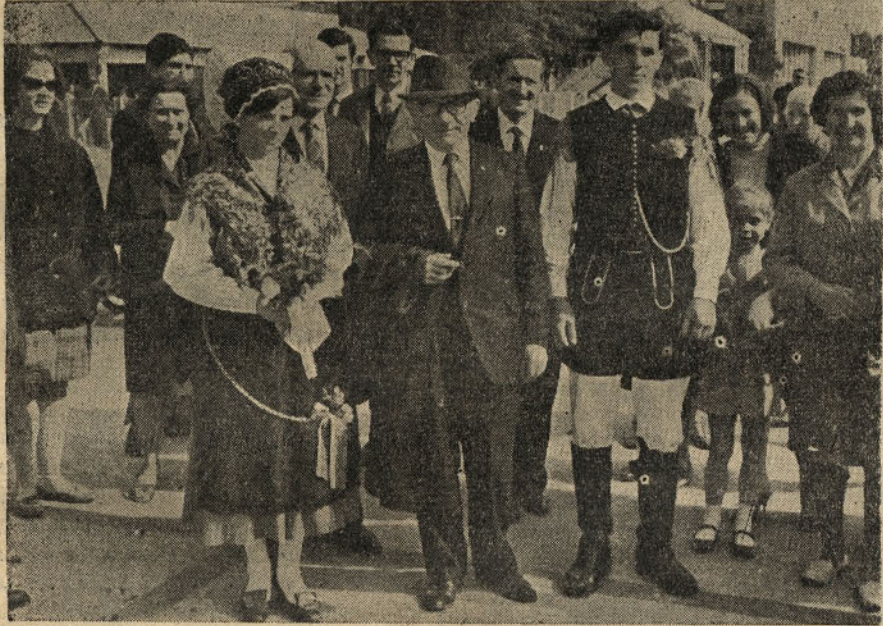
V ponedeljek je bila za dopoldansko uro določena avdienca g. predsednika dr. Kreka pri guvernerju mendoške province generalu J. E. Blancu. Ker pa se je prav tisti trenutek g. guverner moral nepričakovano odpraviti na pot v Buenos Aires, je našo delegacijo v njegovem imenu sprejel minister za notranje zadeve Coronel J. C. Cobos Daract. Pred avdienco je g. predsednik obiskal s svojim spremstvom v taisti vladni palači najprej Dvorano zastave, kjer je shranjena dragocena svetinja argentinske preteklosti — zastava Vojske generala San Martina (Bandera del Ejército de los Andes). Kot tujcu so g. predsedniku po zvočnikih v dvorani predvajali razlago o zgodovinski svetinji v angleščini. G. predsednik se je s spremstvom vpisal tudi v spominsko vpisno knjigo.

ZAHVALNA IZJAVA MENDOŠKEMU NOTRANJEMU MINISTRU

V sledeči avdienci se je g. predsednik ministru najprej zahvalil za sprejem; nato je poudaril, da smatra to avdienco kot nekako krono, višelo slovesnosti, ki jih te dni obhajajo njegovi rojaki v Mendozii: 20-letnico prihoda v Mendozo, 50-letnico osvobodjenja in dan slovenske zastave.

Ko je pojasnil g. ministru bistvo teh obletnic in slavja, je v izbranih besedah

(Nad. na 4. str.)

Dr. Miha Krek ob prihodu v Mendozo na letališču El Plumerillo.

referent za propagando, prof. B. Bajuk kot zborovodja in referent za pripravo programa ter g. R. Hirschegger kot tajnik. Pritegnil pa je odbor k sodelovanju še druge člane, da so mu bili pri obsežnem delu v pomoč.

Ves mendoški program je imel tri osnovne dele: v soboto, 22. t. m. pozdravni večer visokemu gostu dr. M. Kreku; v nedeljo dopoldne sv. maša za slovenski narod in počastitev spomina generala San Martina pred njegovim spomenikom; popoldne pa slovesna proslava slovenskega praznika in dneva slovenske zastave.

Že v petek pred prihodom dr. M. Kreka sta jutranjki Los Andes in večernik El Andino prinesla poročila o našem prazniku ter obisku visokega gosta. Takisto so program napovedovale radijske in obe televizijski postaji v svojih rednih informativnih oddajah.

SPREJEM DR. MIHE KREKA

V soboto dopoldne točno ob napovedani uri, ob 9,50 je z avionom Austral prispel na letališče El Plumerillo željno pričakovani gost. Pričakala ga je številna množica, da mu izroči prisrčno dobrodošlico. Zgodnje jutranje ure so nas kar močno zbegale. Prva meteorološka poročila so naznanjala obilno deževje v Buenos Airesu in napovedovala za ta dan slabo vreme. Kaj bo, če avion ne bo mogel odleteti! Težki oblaki so grozili mestu, v andskem predgorju je pa kar močno deževalo.

Pa je vprav tedaj nebo odprlo okno nad Mendozo in polagoma se je zvedrilo. Ko je avion pristal, smo z nestrpnimi očmi begali od enega izhoda aviona do drugega: kje se bo prikazal dr. Krek, da ne zamudimo prvega trenutka? Pa je že bil na vratih in nasmejan odzdravljaval našim klicem, mahanju in ploskanju. Prisrčen in iskren je bil sprejem, ko je stopil med nas. Z vsemi in vsakim posebej se je rokoval. Društveni predsednik mu je izrekel dobrodošlico. Sledili so pozdravi funkcionarjev, znancev in vseh po vrsti. Bili so tudi med nami rojaki iz sosednje province San Luis, g. Ciril Povše z družino in ga. Ogrinova, mati obeh slovenskih duhovnikov, ki župnikujeta v sanluiskih provinci.

Fant in dekle v narodni noši sta mu izročila v pozdrav slovenski šopek.

Ko je dr. Krek sedel v avto, ki ga je dal za to priložnost na razpolago g. Krvinca, se je vsa skupina urvrstila v dolgo kolono. Z vseh bržečih vozil so razigrano in navdušeno plapolale slovenske ter argentinske zastave in vseh Mendozii naznanjale obisk našega visokega gosta.

G. predsednik dr. Krek se je ob prihodu v mesto v spremstvu dušnega pastirja č. g. Horna, društvenega pred-

ljal na svoje začasno stanovanje k prof. Bajuku.

Tudi ta dan so časopisi in radijske postaje poročale o obisku slovenskega gosta in o programu našega praznika. V sobotnih popoldanskih urah je g. predsednik NO s svojim spremstvom obiskal direkcijsko glavne mendoškega dnevnika Los Andes v kratki časnikarski konferenci.

POZDRAVNI VEČER PREDSEDNIKU DR. M. KREKA

Zvečer ob 8 so v nabito polni dvorani našega Doma mendoški rojaki z onimi iz San Luisa in s č. g. žpk. I. Tomažičem iz Godoy Cruza pričakali g. predsednika z bučnim in dolgotrajnim navdušenim ploskanjem. Z odra se je oglasila visokemu gostu v pozdrav „Zadoni nam, zadoni“, „Prijatelj naš predragi, pozdravljen tisočkrat!“ Zbor je pod vodstvom prof. B. Bajuka vso dvorano napolnil z navdušenjem. Med obnovljenim in dolgotrajnim ploskanjem je izrekel dobrodošlico predsednik Društva Slovencev v Mendozii g. Luka Grintal. Predsednik FO Jaka Bajda in predsednica DK Marija Hirschegger sta g. predsedniku dr. Kreku izročila slovenski šopek — „nageljček, roženkavrt, rožmarin“...

Zborovodja B. Bajuk je nato visokemu gostu razložil, da mu pevci v imenu vseh rojakov žele pokloniti še en šopek, povezan v venček izbranih ljudskih pesmi, ki ga je podajal zborovodja, je zbor na perotih narodne popevke visokega gosta popeljal na Gorenjsko s pesmijo „Pozdrav Gorenjski“ (Bajuk); na Koroško s Kramolčevno „Lepa ura, sonce seje“; na štajersko s Slomškovo v Bajukovi priredbi „En hribček bom kupil“; v Belo Krajino z Bajukovo „Srce je žalostno“; na Primorsko z Maroltovo „Barčico“ in na Dolenjsko s Kramarjevo „Veseli letni časi“. Vse te pesmi pa je v venček povezala za sklep Ipvčeva „Slovenska dežela“, ki je tako prepričevalno izpovedala: „Zatorej resnično povem: slovenski deželi enake ne vem!“ da se je vsa dvorana na mah napolnila z dolgotrajnim in navdušenim ploskanjem.

Kratki spored je bil namenjen pozdravu predsednika dr. M. Kreka, ki je nato toplo pozdravljen stopil na oder in začel s svojim prezanimivim govorom. Po osebnem pozdravu na vse navzoče in po sporočilu pozdravov, ki jih je prinesel od rojakov iz Severne Amerike, je govornik takoj prešel k glavni točki svojih izvajanj, k razlaganju sedanjega svetovnega in domačega položaja. Vsi smo z dobesedno neprekinjeno napetostjo in zanimanjem sledili njegovim izvajanjem. Pred nami je v vsej nazorni in otipljivo razumljivi jasnosti

Dr. Miha Krek zopet v Buenos Airesu

Seja članov

Narodnega odbora za Slovenijo

G. dr. Krek se je vrnil iz Mendoze z letalom v torek, 5. novembra, popoldne. Naslednji dan, v sredo, 6. novembra, dopoldne je imel sejo s člani Narodnega odbora za Slovenijo v Slovenski hiši na Ramón Falconu. Prisostvovali so ji dr. Tine Debeljak, dr. Franjo Mačus, Rudolf Smersu, Miloš Stare in Feliks Urankar.

Seji je predsedoval g. dr. Miha Krek, ki se je najprej spomnil umrlega člana in podpredsednika Narodnega odbora dr. Celestina Jelenca. Izredno lepo je opisal tega moža, ki naj bi bil zaradi odličnih lastnosti, ki jih je imel, zgled vsem javnim in političnim delavcem. Predvsem je poudarjal njegovo pravilno in jasno gledanje, ko je v domovini nastopil proti komunistični osvobodilni fronti, kar zlasti za njega ni bilo lahko kot vodilnega člana socialistične stranke.

Nato je predsednik g. dr. Krek navzočim članom NO podal politično poročilo,

o katerem se je razvil razgovor in zanimiva debata.

Ob koncu seje so se vsi člani Narodnega odbora predsedniku iskreno zahvalili za njegovo dosedanje delo ter ga prosili, naj pri njem vztraja tudi v bodoče.

Dr. Krek v Slovenskem domu v San Martinu

Obiskal ga je v sredo 6. novembra ob treh popoldne. V domu so ga sprejeli predsednik doma Janez Dimnik, dolgoletni odbornik Stane Marinček ter v imenu slovenske šole škofa dr. Gregorija Rožmana, ki jo vodi gđ. Katica Kovačeva, učiteljica gđ. Saša Hartmanova. Navzoča je bila tudi ga. Mateja Hafner.

Predsednik Narodnega odbora si je ogledal v domu vse prostore, ki jih uporabljajo za slovensko šolo in družabne prireditve ter se zanimal za društveno, organizacijsko ter kulturno življenje v njem.

Po ogledu društvenega doma je g. dr. Krek odšel na kratek obisk na dom predsednika Ivana Dimnika.

Pozdrav predsednika Našega doma g. Petra Čarmana

Na oder je stopil predsednik Našega doma g. Peter Čarman ter je predsedniku NO za Slovenijo g. dr. Kreka pozdravil z naslednjim nagovorom:

V posebno čast si štejem, da smem v imenu vse sanhuške srenje pozdraviti danes med nami častnega gosta: predsednika NO g. dr. Miha Kreka.

Dobrodošlico izrekam našim častnim gostom: direktorju dušnih pastirjev msgr. Oreharju, tajniku NO g. Milošu Staratu z gospo, našemu župniku č. g. Merniku, šolskemu nadzorniku g. Aleksandru Majhnu in vsemu učiteljskemu zboru sanhuške šole Franceta Balantiča z gđ. Angelco Klanškovo na čelu.

Veselo presenečen pa pozdravljam tudi vas, moji dragi sanhuški rojaki, ki ste se v tako lepem številu odzvali našemu vabilu, in to na račun vašega počitka po vsakdanjem delu sredi tedna. Hvaležen sem vam, ker s tem dokazujete, da z razumevanjem spremljate delo Našega doma.

Ta večer — „Večer slovenske pesmi“ — je naša mladina posvetila vam, g. predsednik. Želimo vam, da bi se te trenutke med nami prijetno počutili, da bi pozabili na vaše osebne težave ter težave in skrbi, ki jih imate pri delu za lepšo bodočnost našega naroda.

G. predsednik! Kjerkoli boste po svetu srečali naše rojake, izročite jim naš bratski pozdrav in povejte jim, da smo ostali še zavedni Slovenci z vsemi naši trpeči materi Sloveniji kmalu nakloni: srečno bodočnost v svobodi — brez komunistične navlake!

S pesmijo — s pesmijo te naše mladine pa hitimo k Bogu s prošnjo, naj naši trpeči materi Sloveniji kmalu nakloni: srečno bodočnost v svobodi — brez komunistične navlake!

In končno, g. predsednik, naj vam bo ta večer dokaz, da pri delu, ki ga opravljate za naš narod niste sami. Spremljamo vas, podpiramo in pomagamo — in kar je najvažnejše: razumemo vas, zato: naše globoko spoštovanje!

Dragi rojaki! Želim, da bi s tem večerom prav vsi spet globoko zajeli novih moči za našo Slovenijo v svetu, novih in zdravih moči, ki jih potrebujemo v boju za našo lepo in zopet svobodno Slovenijo.

Tako nam Bog pomagaj! Izvajanja predsednika Našega doma g. Petra Čarmana so rojaki odobrili ter nagradili z dolgotrajnim ploskanjem.

Večer slovenske pesmi

Sledil je pevski koncert mladinskega zbora slovenske šole France Balantič v San Justu. Je to mogočen zbor deklic in fantičev, na katerega smo lahko vsi ponosni. Saj dela s svojimi nastopi veliko čast slovenskemu imenu ter z ubranim petjem pogloblja ljubezen do slovenske narodne, umetne in cerkvene pesmi. Vsa leta ga vodi gđ. Angelca Klanškova, ki svojo ljubezen do slovenske mladine izpričuje s svojo popolno predanostjo njej, da jo ohranja versko in narodno zavedno.

Otroci so zapeli tele pesmi: V jeziku sladkem, ki ga znam, Pridi Gorencje z mrzle planine, Tam gori za našo vasjo, Na zeleni gori rožice sveto, Kuku, kuku, Ptička z veje se beraču zvonko smeje, Sonce šlo je za goro, Lepo mi poje, lepo mi poje črni kos, Kdo pa tisti so štokljači, Čuj škranjčka tam v višavah, Svetlo sonce se je skriilo, Dajte mi zlatih strun mili zvonovi, Pozdravljena pomoč kristjanov, Kraljica zemlje in neba.

Težko je reči katero pesem so otroci najlepše zapeli, ker so peli vse lepo. Čutili smo, da niso samo točno sledili svoji dirigentki, ampak, da so tudi sami iz svojih duš in mladih src dali vse, da bi čim bolj pristrčno povedali, da so veseli in srečni, da imajo med sabo predsednika NO za Slovenijo g. dr. Miha Kreka, da se mu s pesmijo zahvalijo za vse, kar je storil njihovim staršem, ko je zanje iskal možnosti, da da so si pozneje obnovili človeka vredno življenje v tujem, toda svobodnem svetu za vse njegovo veliko, pretežno delo za slovenski narod, za njegovo pravo svobodo. Vsaka zapeta pesem je govorila o tej hvalečnosti. Pa tudi šopek nageljnov s slovenskim trakom, ki so ga otroci izročili predsedniku NO.

Za lepo pesniško povezavo za napovedovanje posameznih točk koncertnega sporeda je poskrbel pesnik dr. Tine Debeljak.

Dr. Krek med slovenskimi materami in ženami

V četrtek, 7. novembra popoldne je bil v Slovenski hiši razgovor g. dr. Miha Kreka s slovenskimi materami in ženami. Kljub temu, da je bil ta razgovor izven rednih sestankov mater, ki se navadno vršijo vsak zadnji četrtek v mesecu, in kljub popoldanskem času, se je razgovora z g. predsednikom udeležilo nad 40 naših mater in žena.

Ob prihodu so g. dr. Kreka pozdravile članice pripravljalnega odbora te organizacije. Nato je članica odbora

otrok, tako v izoblikovanju njih osebnosti, kakor o ohranjanju zavesti slovenskega bistva.

G. predsednik NO dr. Krek je nato materam podajal sliko življenja slovenske družine v Severni Ameriki, od njih vstopa v to deželo, pa do danes. Navedel je izvedenjsko delovanje Slovenk v ZDA in njih prizadevanje pri vzgoji otrok.

Po izredno zanimivem pripovedovanju so mu matere nato stavljale vpra-

Dr. Miha Krek v družbi slovenskih mater in žena v Slovenski hiši.

kratko podala namen te organizacije, ki je nastala „spontano in iz nujne potrebe naših mater in žena“, da „zdržene iščemo rešitev vprašanj, da spoznavamo nove tokove v svetu, da bi lažje sledile poti razvoja, po kateri hodijo naši otroci.“ Poudarjala je, da je „zveza nepolitična, v njej so združene slovenske matere in žene, ki ljubijo vse, kar je resnično slovenskega.“ Navajala je, da naše matere in žene zanima življenje Slovenk po vsem svetu, razmere v katerih živijo, predvsem pa bi rade vedele, kako rešujejo vprašanje vzgoje

Po končanem koncertnem sporedu, je vstal g. dr. Krek, stopil na oder ter se zahvalil vsej slovenski soseski v San Justu z naslednjim govorom.

Dr. Krekov govor v San Justu

Ne vem, dragi prijatelji, kako bi se vam zahvalil za tako mogočen in tako veličasten sprejem. Ko so mi rekli, da grem nočoj v San Justo, nisem imel niti najmanjše slutnje, da bom doživel nekaj takega. Ta vaša proslava narodnega praznika, obletnice osvobodjenja in dneva slovenske zastave izstopa tako po številni udeležbi kot po prelesti narodnih noš, po močnem in čudovito lepem petju vašega mladinskega zbora, kot se vaš dom odlikuje po zlahnem kamnu, umetnostnih potezah njegove zgradbe in vložkih, skulpture in drugih oblikovanih umetnosti.

S tem večerom, se mi zdi, da ste dosegli posebno odlično mesto med naselbinami v Velikem Buenos Airesu, pa s tem nočem reči, da ni vsaka prisotnost lepo in svečano proslavila naših narodnih jubilejev.

Ob tako mogočni podobi novega slovenskega življenja v Argentini, se človeku nehotе vzbujajo misli, da bo slovenska kolonija v tem velikem mestu v bližnji bodočnosti osvojila nova področja, in bomo v prihodnjih desetletjih imeli slovenska imena med odličniki gospodarstva, socialnega življenja in vse kulture, tako, da bo iz najmočnejše naselbine beguncev postalo najmočnejše središče slovenskega vpliva v tujini.

Naj morda povem v sliki, kaj mislim. V Severni Ameriki na dan sv. Patrika vidite na ulicah, trgih in na vseh javnih prostorih nešteto zelenih kravat in zelenih znakov, ki so znamenja irske narodnosti. Pravijo, da na dan sv. Patrika kar vsak Amerikanec želi biti Irec. Če gledate sprevede in parade po mestih, boste neredko kje videli, da med navdušenimi Irci, ki so vsi ovenčani z irskimi narodnimi znaki, korakajo za irskimi zastavami poleg vseh drugih celo črnci. Tudi oni navdušeno prepevajo irske pesmi, kličejo irskim junakom in veseli praznujejo irski narodni praznik. Tako so Irci osvojili severnoameriško javno mnenje, da je vsaj en dan v letu v glavnem posvečen irskemu imenu.

Zdi se mi, da to kaže, kako mašinska malega naroda lahko osvoji velike dežele, če stalno, vztrajno, potrpežljivo in pridno brani svoje narodne svetline. Prepričan sem, da smo Slovenci najmanj toliko zmogni osvojiti velika mesta kot Irci.

Ko gledam in doživljam tole mogočno proslavo, mi je sama po sebi pri-

šanja, tako iz našega ožjega kroga, kakor tudi iz življenja slovenske družine po drugih kontinentih. Vprašanja so bila različna — pokazala pa so, da je obzorje naših mater široko in da se naša žena zanima za vse probleme, tako slovenske, kakor tudi svetovne.

Po več kot triurnem razgovoru in čeprav vprašanja še niso bila izčrpana, se je g. predsednik moral posloviti, ker je imel sestanek v Slov. hranilnici. Matere in žene so njegov odhod zelo obžalovale, ker je bil razgovor izredno zanimiv in prijeten.

šla ta primera in prepričanje, da boste ob desetletju osorej Slovenci v Buenos Airesu nekako južnoameriški Irci.

Razlogov je več kot dovolj, da praznujete te slavnostne obletnice, posebno pa 20-letnico, odkar ste se naselili v Buenos Airesu v Argentini, z globoko hvaležnostjo. Pred dvajsetimi leti ste odhajali iz Evrope in prihajali v Argentino brez vsega, sami s svojim siromašnim kovčkom pod milim Bogom. Po dvajsetih letih skoraj ni družine, ki ne bi imela lepega in prijetnega doma; skoraj ni človeka, ki ne bi imel primerne, stalnega zasluzka. Skoraj ni mladence, ne mladenke, ki ne bi hodila v višje šole, da se popolnoma usposobi za uspešno bodočo življenjsko borbo. Poleg tega imate pa še celo vrsto skupnih ustanov, od navadnih klubov do impozantnih prosvetnih in narodnih središč pod lastno streho.

Ko molimo za tiste, ki so v strašni kataklizmi dali življenja za slovensko svobodo, in se spominjamo bolečine, s katero ste zapuščali ognjišča, res ne moremo drugače kot občudovati božjo Previdnost, ki nas je poglala v izredno trpljenje pa vam dala doživeti te izredne uspehe.

Pred našimi duhovnimi očmi vstaja strahotna podoba naše narodne Kalvarije, ki pa ji sledi slika srečnega uspeha vseh vas, ki ste preživeli. Velikemu petku v rojstni domovini sledi kar hitro, vsaj za vse vas, rešitev v tujini. Če nič drugega, z izrednim trpljenjem vas je Vodnik usode obdaril in izrednih priložnosti vam je nasul. V veliki meri ste jih izkoristili. Utemeljeno je upanje, da bo ves naš narod vso to preskušnjo izkoristil v njegovo slavo in v svojo srečo.

Po slavnostnem koncertu je g. Jože Miklič rojake povabil v malo dvorano na pogostitev. Tu se je prijateljsko srečanje predsednika NO za Slovenijo z rojaki iz San Justa in njegove okolice nadaljevalo v prijetnem in pristrnem razgovoru. G. dr. Krek je hodil od skupine do skupine, se z vsemi rokoval in prijazno pogovarjal. Med ljudmi je nalezl na številne stare znance in sodelavce še iz domovine.

V tej dvorani je predsednik Našega doma g. Peter Čarman predsedniku Narodnega odbora g. dr. Kreku izročil lesen kip gavča kot spomin na njegov obisk v Našem domu v San Justu.

Izročitev tega lepega spominskega darila, so navzoči nagradili z dolgotrajnim ploskanjem.

Večer je bil tako lep, da bo vsem navzočim ostal trajno v spominu.

Prisrčno narodno slavlje v San Justu

San Justo z okolice ima na področju Velikega Buenos Airesa najmočnejšo slovensko naselbino, ki je živ in zdrav ud slovenskega narodnega telesa. To potrjuje organizacijska in društvena delavnost med njimi, o tem pričajo slovenski listi, ki prihajajo v to slovensko naselbino. In najbolj zgovoren dokaz za to je velik, lep, prelep slovenski narodni dom, Naš dom v San Justu, z najlepšo dvorano, kar jih premoremo Slovenci v Argentini. Zato je povsem razumljivo, da Slovenci v San Justu in okolici niso ostali ob strani proslav, ki so jih Slovenci v Buenos Airesu priredili v počastitev slovenskega narodnega praznika, ki je letos tudi 50-letnica slovenske svobode in prve slovenske vlade, ter dneva slovenske zastave. Številno so se udeleževali skupnih proslav v Slovenski hiši, sami so pa tudi pripravili eno najlepših proslav, kar smo jih imeli v Buenos Airesu.

Proslavo je pripravila slovenska šola France Balantič v Našem domu, ki jo vsa leta požrtvovalno in nesebično vodi gđ. Angelca Klanškova. In ni je mogla z lepo prireditvijo kot z večerom slovenske pesmi, tiste pesmi, ki prehaja iz roda v rod in živi kar naprej med nami. Ta večer je slovenska mladina v San Justu s svojimi starši poklonila predsedniku Narodnega odbora za Slovenijo g. dr. Mihi Kreku ob njegovem obisku dne 6. novembra ob 8 zvečer v Našem domu.

Za prireditve je bil oder lepo urejen. Na desni strani je bila velika slika pesnika Franceta Balantiča, po katerem se imenuje slovenska šola v Našem domu. Naslikal jo je g. Tone Oblak. Ob njej je bila razpeta velika slovenska zastava.

Slovensko slavlje v Mendozi

(Nad. s 3. str.)

dal priznanje gostoljubnosti Argentine ter je zaključil takole:

„Za vse to blagostanje smo Slovenci globoko hvaležni velikodušnemu narodu Argentine in provincie Mendoze. Pomoč, ki so jo naši rojaki dobili v kritični stiski, je izredno dragocena in to plemenito dejanje Argentine ostane v trajni hvaležnosti vsega slovenskega naroda.“

Dovoljujem si vam, gospod minister, sporočiti te izraze hvaležnosti v imenu vseh slovenskih emigrantov, posebno teh, ki živijo v Mendozi in so deležni naklonjenosti mendoške vlade.

Zagotavljam vam, da bodo ostali vdani državljanji, ki bodo vestno spoštovali zakone in si prizadevali, da bodo koristno prispevali k napredku provincie Mendoze in vse republike Argentine.“

G. minister se je z očitivnim zadovoljenjem zahvalil g. predsedniku dr. Kreku za laskavo priznanje argentinskega gostoljubja, ki je določeno že po ustavi za vseljenca, in mu želel prijetno bivanje med rojaki v Mendozi.

Po avdienci se je vrnil g. predsednik na svoječasno stanovanje, kjer ga je že čakala skupina prijateljev in znancev, s katerimi se je odpeljal na kratek oddih med mendoške gore, tja pod velikana-šesttisočaka El Plata v Potrerrillos. Pripravili so mu na svežem zraku in v prijaznem tistižu naš „mendoški asado“. Ob živahnem kramljanju in obujanju starih spominov je kar preneglo minilo popoldne.

Neutrudno požrtvovalni g. predsednik se je nato zvečer podal še v Dom in tako ustregel želji naših fantov in deklet, ki so ga zaprosili za intimen razgovor. Ob obilni udeležbi — okoli 50 jih je bilo — so fantje in dekleta baje z odkritosrčnostjo in iskrenostjo g. predsedniku stavljali v pozno večerono uro najrazličnejša vprašanja iz svoje mladostne problematike in dobivali nanja najiskrenejše očetovske odgovore.

V torek je g. predsednik s svojim spremstvom in pod vodstvom g. Petra Bajde, našega sodarskega mojstra, obiskal bodego Arizu, kjer je bil deležen največje pozornosti. Nato pa se je še odpeljal na mestno pokopališče, kjer je želel obiskati grob svojega prijatelja pok. ravnatelja M. Bajuka in njegove soproge Amalije.

Zadnje popoldne je g. dr. M. Krek ostal doma. Ob 7 zvečer so se okoli njega zbrali na njegovem časovnem stanovanju ožji prijatelji in znanci. Vsi smo se nato zopet kot ob prihodu naložili v avtomobile in v koloni odbrzeli na letališče.

Iz daljave je nekaj grozila nevihta in se skoro hotela spravit nad Mendozo. A železni ptič je po prisrčnem poslavljanju — vsak bi želel še izrabit pred odhodom zadnjo priložnost za to in ono besedo! — dvignil dragega gosta in iskrenega prijatelja visoko nad grozeče oblake in odletel z njim k bratom v Buenos Aires.

Avdiencia g. dr. Kreka pri notranjem ministru

Predsednik dr. Miha Krek se je pred vrnitvijo v Severno Ameriko želel posebej zahvaliti tudi predstavniku zvezne vlade za velikodušnost, s katero so bili slovenski protikomunistični begunci sprejeti pred 20 leti v Argentini. 20 let so v Argentini živeli v popolni svobodi in jim je omogočila gospodarski napredek in kulturno rast.

Pripravljalni odbor za letošnje proslave je zato zaprosil za sprejem dr. Kreka pri notranjem ministru dr. Guilleremu Bordi. Avdiencia je bila določena za petek, 9. novembra, ob enajstih v vladni palači, kjer je tudi sedež notranjega ministra.

K notranjemu ministru sta spremljala dr. Kreka predsednik pripravljalnega odbora za letošnje proslave narodnega praznika in 50-letnice prve narodne vlade Miloš Stare in tajnik tega odbora Božo Stariha.

G. dr. Miha Krek je v svoji izjavi notranjemu ministru dr. Bordi najprej pojasnil, zakaj je ravno sedaj prišel med svoje rojake v Argentino, predočil mu je pomen in veličino dogodkov, ki se jih Slovenci spominjajo te dni. Nato je s pohvalnimi besedami govoril o gostoljubnosti Argentine ter o svobodi, ki so je deležni njegovi rojaki v tej deželi.

Glavne misli dr. Krekove izjave objavljamo na prvi strani.

Dr. Krek je izročil ministru kot posebnost bibliofilsko izdajo prvih treh spisov Martina Fierri v prevodu dr. Tineta

Dr. Miha Krek zapuša v spremstvu Miloša Stareta in Boža Stariha vladno palačo, v kateri je tudi sedež zveznega notranjega ministrstva.

Debeljaka, ki je izšla za dr. Krekovo tiskovno konferenco ob slovenskem narodnem prazniku.

Notranji minister dr. Borda je dr. Krekova izvajanja vzel na znanje z zanimanjem in zahvalo.

G. dr. Miha Krek na obisku med rojaki v Slovenski vasi

V petek, 8. novembra popoldne je, povabljen od društev v naši vasi in od številnih posameznih rojakov, prispel semkaj predsednik NO za Slovenijo g. dr. Miha Krek. Vaščani so bili obiska zelo veseli, saj je predsednik ob tej priložnosti prvič prišel med nas. G. dr. Krek je porabil priložnost za ogled javnih ustanov v vasi, ker mu čas žal ni dopuščal, da bi se mogel odzvati tudi številnim vabilom posameznih družin.

OGLED VIKARIJE MARIJE KRALJICE IN BARAGOVEGA MISIJONISČA

Prvi so ga sprejeli č. gg. lazaristi. Ogledal si je prostore samostana, kjer imajo svoje središče: vikarija kot taka, vikarijska Vincencijeva konferenca, Slovenska misijonska zveza, krajevni misijonski odsek, list Katoliški misijoni, list Slovenska vas, vikarijska hranilnica in Katoliška akcija. Nato je videl krasno se razvijajočo farno šolo in nastajajočo javno farno srednjo šolo z njunimi uradi in moderno urejenimi stavbami. Posebno pozornost g. predsednika je bil deležen novi Baragov zavod, katerega prefekt je njegov ožji rojak č. g. Franc Sodja CM, ki mu je tudi razložil delovanje zavoda in razkazal sodobno in moderno ureditev poslopja.

Pisec tega poročila je po nesrečnem naključju g. predsednika zgubil izpred oči, pa so mu pozneje povedali, da so ga videli dolgo časa klečečega pred Najsvetejšim v edini slovenski cerkvi v Južni Ameriki. Dr. Krek, Najvišji in Marija Kraljica sveta in Slovenije vedo za prošnje, ki jih je v teh tihih trenutkih imel v svojem srcu in na ustnicah.

V SLOVENSKEM KOVINARSKEM PODJETJU

Naslednji obisk predsednika Narodnega odbora je veljal tovarni mladega Slovenskega kovinarskega podjetja. Tam so ga pozdravili gerenti in svetovalci in mu razkazali stroje in prve izdelke. Pokazali so mu tudi svoj prvi serijski izdelek, moderen raženj, ki sicer še čaka zadnjih birokratskih formalnosti za patentiranje, vendar pa bo v kakih desetih dneh že na razpologo za nakup. Podjetje pa je pohitelo z izdelavo prvega komada in ga ob tej priložnosti poklonilo gospodu predsedniku Kreku. On se je vidno navdušen nad ličnostjo izdelka zanimal za njegovo funkcioniranje in se je prisrčno zahvalil za pozornost.

NARODNO SLAVJE V HLADNIKOVEM DOMU

Točno ob napovedani uri je g. dr. Miha Krek prispel v dvorano Hladnikovega doma v spremstvu predsednika društva Slovenska vas in č. gg. lazaristov, kjer so ga navzoči pozdravili z navdušenim ploskanjem.

Proslava se je začela s pesmijo mešanega zbora pod vodstvom g. Ivana Meleta: Pozdrav (Zorko Prelovec).

Predsednik NO g. dr. Miha Krek med šolskimi otroki

408 naših otrok se je s svojim učitelstvom udeležilo v soboto 10. novembra izleta, ki bo marsikateremu mladih ostal kot mejnik njegovega slovenstva.

Posebnost letošnjega izleta je bila v tem, da je med otroke prišel predsednik NO dr. Miha Krek. Presenetil jih je že, ko so se zbirali na dvorišču farne šole v Lomas de Zamora, kjer župnikuje č. g. Jože Škerbec. Z živahnim ploskanjem so ga sprejeli. Vsa mlada družba se je nato z gostom in učitelstvom napotila v tamkajšnje cerkev in prisostvovala zaključni šolski maši. Daroval jo je msgr. A. Orehar in v pridigi dal otrokom napotkov za bližajoče počitnice. Lepa, urejena molitev in navdušena peem stotin otroških grl sta dala cerkvenemu opravilu značaj prave verske in narodne manifestacije; vsem pa, ki med mladino delajo, priznanje in potrdilo pravilnosti njihovega dela.

Ostali del dneva je potekel na obširnem tri kvadre oddaljenem igrišču zavoda Presvetega Srca. Medtem ko so si otroci nabirali moči za celodnevno „delo“, je dr. Krek v spremstvu nadzornika g. A. Majhna obiskal posamezne šolske skupine raztresene po igrišču. Edinstveni prizor se je nudil, ko je nekaj trenutkov za tem vsa mladež obdala gosta, mu zapela nekaj pesmi, sledila uradnemu pozdravu, ki mu ga je izrekel šolski referent, in končno prisluhnila besedam predsednika NO. Na travi sede je štiri sto otrok sredi sončnega popoldneva zrl v moža, ki si je znal z iskrenostjo in ljubeznijo osvoboditi njihova srca in jim dati čuti, da ima tudi naša zdomska družina moža, kot ga imajo drugi narodi; moža, ki vredno predstavlja v svetu skupnost, v katero jih doma in v šoli vcepljamo. Vzpodbuda, naj gre naš pogled na zaslavo vedno kvišku in naprej, bo ostal nepozaben.

Govor dr. Kreka na šolskem izletu

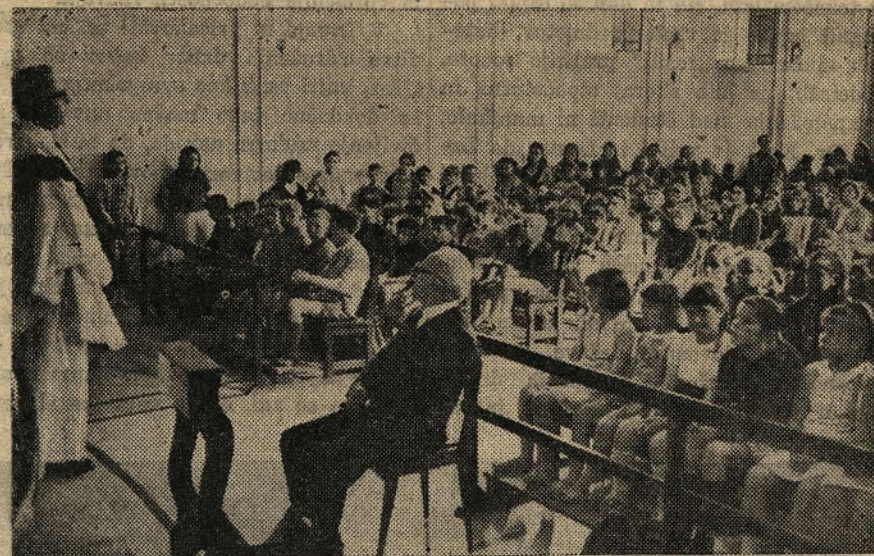
Zahvalimo božjo Previdnost, ki nas je združila na tem vašem skupnem šolskem izletu in naklonila veselje lepega slovenskega mladinskega dne.

Glejte, tam davno, v letih 1941 do 1945, tako se meni zdi, se je začela pot, ki nas je danes tu združila. Ko so sovražniki od vseh strani napadli našo rojstno domovino Slovenijo, so vaši starši, ali celo stari starši, določili, da grem kot zastopnik Slovencev z jugoslovansko vlado iz domovine v Egipt, iz Kaira v Jeruzalem, iz Jeruzalema preko Srednje Afrike in London, kjer sem skušal zastopati slovenske koristi med vojno v tečaju in predstavniki vaške knjižnice, dramatskega odseka, fantovskega odseka, dekliškega krožka, Vzajemnega podpornega sklada in Sociedad de Fomento. Že v dvorani je g. dr. Krek prijazno pozdravljal, ne samo svoje svoje stare znance, temveč vse, ki so se mu približali. Na zakuski pa je vsaj r moment stisnil roko vsakemu udeležencu.

PREDESEDNIK NO NA HLADNIKOVEM GROBU

Po končanem obisku je g. predsednik dr. Krek odšel v spremstvu č. g. župnika Toneta Škulja in predsednika DSV Lovreta Jana v cerkev sv. Jožefa na grob pok. msgr. Janeza Hladnika, ustanovitelja Slovenske vasi.

M. J.

V soboto je bil izlet slovenske ljudskošolske mladine v Lomas de Zamora, kjer na fari „Nuestra Señora de Luján“ župnikuje č. g. Jože Škerbec. Skupne maše in izleta se je udeležil tudi dr. M. Krek.

emigrantski vladi Jugoslavije v Londonu.

Doma so bili vaši starši izpostavljeni napadom nacistov in fašistov, preganjanju komunistov, in končno so morali v skrajni stiski zapustiti svoje domove, da bi nekje v svobodi gradili bodočnost sebi in družinam.

Preganjeni katoliški, demokratični Slovenci so se naselili po vsem svobodnem svetu. Na tisoče jih je v Nemčiji, Franciji; na stotine v Angliji, Italiji, Avstriji in Belgiji, in preko morja so se tisočeri izselili v Kanado, Združene ameriške države in semkaj v Južno Ameriko.

Vaši starši so prišli v Argentino, ker je pač tako prišlo, da so semkaj najhitreje in najbolje rešili. Višja usoda in zunanje razmere so jih vodile bolj, kakor njihova lastna volja in izbira. Kar slučajno so se znašli v Argentini, kjer sedaj cvete lepo slovenske življenje.

Te slovesnosti, ki so vzrok in povod, da sem jaz med vami, so prazniki, tako vam pravijo, slovenske narodne misli in zavesti. Vi ste Argentinci slovenskih družin. Tako so vaši bratci in sestrice Kanadčani, Amerikanci, Francozi, Angličani in Avstralci, pa povsod Slovenci. Slovenci smo res svobodnjaki. Iz

naše svobodne volje smo povsod Slovenci. Svobodno smo organizirani po vsem svetu, da vsi čutijo narodno enoto. Zato imamo Slovenski narodni odbor, da to enoto predstavlja in naše skupne reči urejuje. Predsednik Narodnega odbora je v Združenih državah Severne Amerike, ker je tam sedež Združenih narodov in tistih svetovnih ustanov, ki bodo, kakor upamo, mogle vplivati na bodoči razvoj mednarodnega in tudi našega narodnega življenja.

Med drugim smo praznovali praznik slovenske zastave. Zastava gre naprej. Zastava vihra navzgor. Kdor gleda nazaj ali pa v tla, zastave ne vidi!

Vi zdravi, pošteni, veseli slovenski otroci, enako ljubite, pa vsako na svoj način, argentinsko in slovensko zastavo. Gledate naprej in navzgor, da združujete trojno lepoto svoje narave: Argentinci — Slovenci — in božji otroci ste.

Rastite in napredujte Bogu v čast, slovenskemu imenu v ponos in v korist adoptirane domovine Argentine!

Spet so se razpršili otroci po prostornem igrišču, a v svojih srcih so odnesli nekaj, kar je napravilo igranje lepše, letošnji izlet srečnejši. Bila sta to notranji mir in nov ponos, da so Slovenci.

Na obisku v Slomškovem domu v Ramos Mejiji

Za obisk g. dr. Kreka v Slomškovem domu je bil določen nedeljski večer (10. nov.) po končanem sporedu na Baragovem dnevu v Skofoven zavodu v Adroguēju. Ta popoldan je bila v Slomškovem domu napovedana kulturna in družabna prireditev. V domu se je zbralo veliko število rojakov iz bližnje okolice. Med njimi je bilo precej mladine. G. dr. Kreka sta ob prihodu v Slomškovo dom pozdravila v narodnih nošah mala Verica Breznikarjeva ter šturmova Janezek. Verica mu je korajžno zdeklamirala pozdravno pesmico. G. dr. Krek si je nato v spremstvu predsednika Slomškovega doma Hermana Zupana ml. ogledal vrt in prostore doma, nato se pa na vrtu rokoval in pozdravljal z ljudmi.

Nastop folklorne skupine

Ko je začel padati že mrak, se je začela kulturna prireditev na prostem. Mladinska folklorna skupina, ki jo v tem domu vodi ga. Ema Kessler Blejčeva, je ob spremljavi harmonike odplesala več narodnih plesov. G. dr. Krek je stopil h ge. Kesslerjevi ter ji čestital. Ostali del kulturnega programa je

bil v dvorani. Verica Breznikarjeva je stopila na oder ter je predsednika NO g. dr. Kreka pozdravila s prisrčno pesmico izredno ljubko.

Pozdrav predsednika Slomškovega doma

Pozdravni govor je imel predsednik Slomškovega doma g. Herman Zupan ml. V njem je omenjal položaj, v katerem je bil slovenski narod pred letom 1918 in poudarjal, da danes lahko „mirno trdimo, da danes Slovenije ne bi bilo več, če tedaj ob tistih težkih urah slovenski narod ne bi bil tako enoten ter ne bi imel tako velikih ljudi. Tuji bi si jo bili raztrgali med seboj.“ V nadaljnjih izvajanjih je naglašal, da se ob dr. Krekovem obisku v Slomškovem domu „spominjajo vseh tisočev, znanih in nepozabnih delavcev, ki so že pred 29. oktobrom postavljali osnove svobodni Sloveniji. Hočejo se spomniti vseh tistih, ki so v tistih težkih časih branili in gradili Slovenijo in končno priznanje vsem, ki so teh 50 let delali in še delajo za lepše dni slovenskega naroda.“ Za Slomškovo dom pravi, da je

(Nad. na 6. str)

Udeleženci šolskega izleta v Lomas de Zamora z dr. M. Krekom. Manjka še 80 udeležencev iz Ramos Mejije, ki so prišli zaradi težav z omnibusi kasneje.

Dr. Krekov obisk v srednji šoli M. Bajuka

je sovpadel z zadnjim rednim poukom v tekočem letu. Na ta dan so dijaki poglajali izpizite iz vseh predmetov, kate-rih si še niso „rešili“ prejšnjo soboto. Udeležba je bila skoraj stoođotna in razpoloženja med študenti ni manjkalo.

Dr. Krek je prišel iz Lomas de Zamora ob štiri popoldne in je najprej pozdravil v posameznih razredih izprašujoče profesorje, zatem pa je šel v peti razred, ki letos zapuščá srednjo šolo. Tam so mu dijaki stavili razna vprašanja. Prvo je bilo o izgledih uresničitve samostojne slovenske države, zatem o možnosti Združenih evropskih držav, kakor jih poznamo v Amerikah, in za-

Kako bo mogoče doseči lastno državo, je vprašanje bodočnosti, razvoja.

V Evropi ni pričakovati takšne ureditve združenih držav kakor so npr. USA, kajti vsak kos evropske zemlje je še dokončno tako močno navezan na življenje vsakega naroda, da bi sleherná nova razmejitve rezala nove rane. V Evropi npr. ni mogoče potegniti ravnih meja, ker vsaka taka zareza zadene najmanj dva naroda, če ne več. Treba je računati s tako Evropo, kakršna je. V slovenskem primeru moramo skrbeti, da obdržimo, kar smo dosegli, in ko bo vse to zajamčeno, previdno napredovati.

Tako se zdi, da je volja po sloven-

V soboto, 9. oktobra je obiskal dr. M. Krek srednješolske tečaje v Slovenski hiši.

tem, kaj je naloga slovenskih zdomskih študentov v bodočnosti.

Po geografskem prikazu slovenskega ozemlja in primerjavi slovenstva s sosedi je dr. Krek poudaril, da je ohranitev slovenske zemlje in bodočnost slovenske države iskati samo v trdni volji slovenskega naroda, da ta cilj doseže. Pri tem mora vedno računati z 80 milijoni Nemcev, katerih pot sili zdaj kot prej na Trst, na 55 milijonov Italijanov, ki jim je vedno upanje tudi druga obala Jadranskega morja, in na nekaj milijonov Madžarov, ki tudi v zdomstvu poudarjajo, da hočejo za sebe nekdanje dežele krone sv. Štefana. Danes je Slovenija v Jugoslaviji napredovala.

Država nikdar ni sama sebi namen, čeprav je ideal narodne politike. Namen je blagostanje naroda. Redno je mogoče največje blagostanje v največji narodni svobodi in neodvisnosti, torej v lastni državi. Tako je redno, ni pa tako vedno. Zavedajmo se, da je naš slučaj izredno težak in da doslej nikdar v zgodovini nismo dosegli toliko narodne samostojnosti, kolikor smo jo s pomočjo ideje vzajemnosti jugoslovanskih narodov. Prva skrb narodne politike pa mora biti ohranitev pridobljene in priborjene narodne svobode.

OBISK V SLOMŠKOVEM DOMU

(Nad. s 5. str.)

„hiša vseh Slovencev tega kraja in okolice. Različnih mnenj smo, toda dom nas vedno znova združuje.“ G. dr. Kreku je zatem prikazal delo, ki ga opravlja v tem kraju ter je nato zaključil svoj pozdrav takole:

„Pred dnevi ste nas na slavnostnem zborovanju vabili k slogi in delu za naš narod. Borce za našo svobodo, ter sedaj čehi in Slovake ste nam dajali za zgled. 29. oktober je združil vse Slovence. Enotno hotenje, iste želje, upanje v moč skupnosti nam je priboril dan svobode. Kakor je 29. oktober 1918 združil vse Slovence in pod belo-modro-rdečo trobojnico, združuje Gorenjce in Dolenjce, Notranjce, štajerce, Prekmurce, Belokranjce, Korošce in Primorce, tako naj bo Vaš klic k ednosti, klic vsem, ki jim je naš narod pri srcu in naj združi vse moči, da bo ta lepi kosček zemlje pod Triglavom ostal še tisočletja slovenski.“

Prikaz dela Slomškovega doma

Sledilo je predvajanje slik ob glasbeni spremljavi o delu Slomškovega doma od početkov v starem domu pa vse do najnovejših dni, do zadnjega obiska moronskega škofa msgr. Ras-pantija. Prikazane so bile najvažnejše prireditve in največji dogodki, ki so spremljali rast Slomškovega doma.

Zahvala predsednika NO dr. Kreka

G. dr. Krek je dejal, da je to plosvilni večer ob njegovem obisku Slo-vencem v Argentini. Priznava, da od-haja pod mogočnim vtisom vsega, kar je videl med nami: po domovih, na pro-slavah, na srečanjih s šolsko mladino

ski samostojnosti danes nekaj platoničnega, abstraktnega, so menili študentje. Na to jim je dr. Krek dal primer iz osebnega življenja: Vsi stremimo za svetništvom in se trudimo za naš končni cilj zveličanja. Tako tudi v narodnopolitičnem delu moramo za ciljem stremeti.

Vsa učeča se mladina slovenskega rodu, bo izpolnila upe, ki jo vanjo stavijo starši, če bo vztrajno podpirala javno delo za slovensko svobodo. Ti so domovino zapustili z vero, da bo nekega dne spet svobodna, in z voljo to svobodo pomagati doseči. Nič drugega torej ni treba mladim kakor posnemati starše in biti še boljši.

Narodu doma moremo v tujini samo pomagati, da bo dosegel svobodo. V svobodi pa bo sam odločal o najboljši obliki svoje državnosti.

Šolski odbor srednje šole je zatem pripravil zakusko v pozdrav dr. Kreku. Navzoči so bili vsi študentje, od katerih je delegacija treh iz četrtega letnika — Andrejakova, Osterčeva in Debevec pozdravila dr. Kreka in mu izročilo slovenski šopek. Po skupnem fotografiranju s študenti se je dr. Krek pomudil med člani šolskega odbora in navzočimi profesorji in v prijetnem razgovoru je potekel večer.

in s predstavniki organizirane slovenske skupnosti.

Zatem je prešel na Slomškov dom. Dejal je, da nosi ta dom ime po velikem božjem služabniku Antonu Martinu Slomšku. Boga prosi naj bi Slomšek vedno ostal zaščitnik tega doma. Kajti ta veliki slovenski božji služabnik je simbol slovenske narodne sreče. Vse, česar se je lotil, je uspelo. Od njegovih skromnih začetnih pesmic in povestic do mogočne Mohorjeve družbe, ki je preobrazila slovenske družine, od začetnih borb za pravice slovenskega jezika v cerkvah do čudeža tedanjega časa, ko je premaknil sedež svoje škofije ter njene meje skoro pokrnil z narodnimi mejami med Avstriji in Slovenci, s čemer je ohranil slovenski rod, od začetnih skromnih učilnic do pravih slovenskih šol.

Bog daj, da bi ta sveti mož vedno ostal vaš vzornik in varuh!

Poslednja moja beseda naj bo beseda zahvale, beseda zahvale vam, dragi Slovenci. Vam, staršem, vzgojiteljem slovenske mladine. Vsak slovenski dom na področju Velikega Buenos Airesa je šola, je razdeljen v razrede, je svetišče osnovne prosvete, lepega nauka. Bog vam stotero, stotero povrni!

„Mislim,“ je nadaljeval dobesedno predsednik NO g. dr. Krek, „da je to največje kulturno delo, ki ga opravljate po domovih in največje vaše poslanstvo. Vaši domovi so zbirališče mladine, fantov in deklet, ki naj jih vodijo na pot v slovensko stanovitnost.“

Vaši domovi naj ohranjajo trojno lastnost slovenskih otrok. Vaši otroci so otroci Argentine-Slovenec-Slovenije in božji otroci so. Ta druga lastnost, da so otroci Slovenije, da so Slovenci, je okras, ki ga imajo sami oni. Drugi ne.

BARAGOV DAN V ŠKOFOVEM ZAVODU V ADROGUEJU

Bil je v nedeljo 10. novembra s celodnevno prireditvijo. Udeležba na njem je bila zelo lepa. Zaradi lepega sončnega dne so prišli nanjo rojaki iz vseh slovenskih naselij na področju Vel. Buenos Airesa. Udeležil se ga je pa tudi predsednik NO za Slovenijo g. dr. Miha Krek, ki so ga rojaki toplo pozdravljali.

SOMASEVANJE ŠESTIH DUHOVNIKOV

Baragov dan se je začel s slovesno mašo šestih slovenskih duhovnikov, Poleg direktorja msgra Antona Oreharja so še maševali rektor škofovega zavoda dr. Franc Gnidovec, spiriual dr. Filip Žakelj, vikar Janez Petek CM ter Franc Bečan in Franc Urbanija.

Za oltarjem je bil Baragov škofovski grb z napisom Unum est necessarium, na levi strani slovensko okno z avbo v sredini, na desni strani pa razno indijansko orodje. Pred oltarjem sta bila na vsaki strani po dva ministranta, od katerih je bil eden v slovenski narodni noši, drugi je pa imel indijanska oblačila.

Po evangeliju je imel direktor msgr. A. Orehar cerkveni nagovor o pomenu Baragovega dne. Pozdarjal je lepo nagljuje, da je Baragov dan v škofovem zavodu Gregorija Rožmana. Oba škofa sta bila z vso dušo predana dušnemu pastirstvu. Boga prosi, naj bi nas najprej vse pripeljal do Barage, od nje pa do Boga, da bi prav spoznali Boga takega kot je, kot hoče sam, da ga spo-

Predsednik NO dr. M. Krek govori na dopoldanskem zborovanju v škofovem zavodu v Adroqueju. Na desni spominska plošča dr. Gregorija Rožmana, okolje odra pa so oživljali indijanski totemi in šotori.

znamo. K Baragi pa pošilja prošnjo, naj bi nas utrdil v veri v Boga, da bi trdno stali v dejanju, da bi živeli med seboj kot bratje in sestre ter da bi pri Bogu izprosili, da bi svojemu svetniškemu služabniku podelil čimprej čast oltarja.

BLAGOSLOVITEV DOPRSNEGA KIPA ŠKOFA ROŽMANA

Po maši je msgr. A. Orehar odšel v sprevedu z ostalimi duhovniki k doprsnemu kipu škofa dr. Gregorija Rožmana, ki je postavljen sredi vrta v škofovem zavodu in je umetniško delo kiparja Franceta Goršeta iz New Yorka. Okoli kipa se je strnila slovenska sre-nja, msgr. Orehar je pa izmolil predpisane obredne molitve za blagoslovitev.

ZBOROVANJE V ŠKOFOVEM ZAVODU

Bilo je pred novim poslopjem v škofovem zavodu. Začel ga je predsednik Južnoameriške Baragove zveze g. dr. Filip Žakelj

V govoru o Baragi je navajal, da je glede prizadevanj za njegovo beatifikacijo sodelovanje med laiki in cerkveno hierarhijo. Nato je prikazal kronološko vsa ta prizadevanja doma in v svetu ter je zlasti omenjal, kaj so v

Naj bi vsi naši otroci imeli to drugo lastnost za eno bogastvo več kot ga imajo drugi.

Bog povrni Vam vsem, ki se trudite in zbirate dragulje mladih duš slovenskih otrok in jih brusite v dragocene slovenske bisere! Vsak dom je pa tudi dom zrele slovenske družbe.

Bog daj, da bi vsi v vsem svojem osebnem in skupnem prizadevanju vztrajali, napredovali v bogastvu naše posebnosti, ki se imenuje slovenstvo v čast slovenskega katoliškega naroda. Zbogom in Bog vam daj vso srečo!

Pri teh besedah je v dvorani nastalo navdušeno odobravanje in ploskanje, ki se dolgo ni poglelo. Ljudje so vstali in ploskali ter se zahvaljevali predsedniku Narodnega odbora za tako lepe in tako iskrene poslovilne besede.

V vrtu škofovega zavoda je msgr. A. Orehar blagoslovil doprnski škofa dr. Gregorija Rožmana, delo kiparja Franceta Goršeta.

pogledu Barage storili slovenski škofje. Posebno je naglašal skrb rajnega škofa Rožmana, da bi Baragovo zadevo spravil v tek. Podrobno je navajal vse, kar je bilo za Baragovo stvar narejeno doma že pred vojno, kaj med vojno in kaj po letu 1945, zatem pa v svetu. Omenjal je tudi, da je bil že leta 1947 ustanovljen v Rimu poseben odbor, v katerem so bili p. dr. Hugo Bren, škof dr. Gregorij Rožman, dr. Miha Krek, ki je rešitev slovenskega begunskega problema postavil pod Baragovo varstvo. Zatem pa je navajal vse važnejše Baragove prireditve zlasti v Marquette v ZDA ter v Argentini.

bezen, ki mu je tudi dajala moč, da je vztrajal, da je ostal stanovit v najtežjih okolnostih. Bil je velik, svet mož, ki pa sredi dela za dušni in telesni blagor Indijancev in drugih narodov ni pozabil tudi na Slovence. Njegovo delo je primerjal s Slomškovim delom.

V nadaljnjem je g. dr. Krek navajal, da pravijo, da dobe narodi spričevalo prave zrelosti šele tedaj, ko dobe svojega svetnika kot priprošn'ika pri Bogu. Slovenci ga še nimamo. Ta naša prošnja, da bi Baraga dosegel to čast, ni prošnja, ki bi jo porajala sebičnost, kajti škof Baraga bo slava in čast vse katoliške Cerkve, saj je oznanjal Kristusov nauk med raznimi narodi, za ktere je pisal tudi knjige v njihovem lastnem jeziku, samo da so lažje spoznavali božjo resnico.

Zato poziva rojake, naj vsi strnejo svoje molitve v eno samo veliko prošnjo Bogu, da bi Baraga prišel čim prej na oltar.

PODPISOVANJE SPOMENICE

Opoldanski odmor je bil določen za kosilo. Med njim so udeleženci Baragovega dne podpisovali spomenico marquetteškemu škofu Charlesu Salatk, s katero ga „prisrčno pozdravljajo, hkrati pa živo prosijo, da kot marquetteški škof stori vse, da bo škofijski uradni postopek čimprej končan in zadeva odposlana v Rim“.

ORATORIJ IRENEJ FRIDERIK BARAGA

Na sporedu popoldanske prireditve je bil najprej zgoščen pregled Baragovega življenja in dela. Zbranim rojakom ga je podal gojenec škofovega zavoda Gregor Batagelj, nato je pa bil prikaz Debeljakovega-Gerziničevega oratorija I. F. Baraga. Je bila to odrska priredba za govorni zbor in soliste. Gocenci škofovega zavoda so jo zelo lepo in učinkovito podali, Baragovo molitev je pa z močnim občutjem zapel Finkov Marko.

DRUŽABNA PRIREDITEV

Po prikazu oratorija o Baragi je bila družabna prireditev, med katero je bila tudi tekma v odbojki med bivšimi zavodarji in sanhuščani, ki so tudi zmagali. Večina ljudi je pa ostala na prijaznem vrtu v pomenkih s prijatelji in znanci še vse do večernih ur.

Za Baragov dan je izšla tudi najnovejša knjiga g. dr. Filipa Žaklja o Baragi „Za Bogom vredna največje časti“ — Baraga in Marija. Natisnila jo je tiskarna Vilko. Je to že četrta slovenska knjiga, ki je izšla za proslavo 50-letnice slovenske svobode v Argentini.

Gocenci škofovega zavoda so v nedeljo popoldne izvedli oratorij dr. Tineta Debeljaka in Alojzija Gerziniča Irenej Friderik Baraga.

Novice iz Slovenije

Nov komunistični praznik

Na seji republiškega in organizacijsko-političnega zbora slovenske skupščine dne 27. septembra so komunistični poslanci sprejeli zakon o proglašitvi 27. aprila kot dneva ustanovitve Osvobodilne fronte za slovenski državni praznik. Poslanec dr. Vanek šifitar je na seji organizacijsko-političnega zbora zatrjeval, da je bil sestanek „protiimperialistične fronte“ pravzaprav že 26. aprila. Tone Fajfar je v imenu predlagatelja zakonskega predloga predsedstva in izvršnega odbora Soc. zveze delovnega ljudstva Slovenije dejal, da ima poslanec dr. šifitar sicer prav, da pa je predlagana sprememba neumestna, ker da je bil sestanek v noči med 26. in 27. aprilom in ker je bilo splošno v uporabi, da je 27. april dan ustanovitve OF. Tako je tudi ostalo. Pri izglasovanju tega zakona so govorniki zatrjevali, da „dan vstaje“ 22. julij, ostane še naprej državni praznik.

V Sloveniji je pridelek ajde v zadnjih letih precej padel. Letos so jo pa zasejali na večjih površinah kot v prejšnjih letih in to kot drugi posevek na njivah. Za gojitev ajde se pa poleg poljedelcev močno zanimajo tudi čebelarji, kajti čebele na enem hektarju za ajdo posejane površine ob dobri letini naberejo tudi do 300 kg medu.

V Mariboru je 12% prebivalcev sta-

rih več kot 60 let, 7,7% jih pa ima nad 65 let. Mariborsko društvo upokojencev ima 300 nad 80 let starih članov. Na ptujskem območju pa živi 514 ljudi, ki so stari nad 70 let. Precej jih je na kmetijah.

V Drakovcih so v zvezi s 100-letnico prvega slovenskega tabora v Ljutomeru odkrili spominsko ploščo na rojstni hiši dr. Karla Grossmanna, prvega slovenskega filmskega delavca.

Cene stanovanjem v Sloveniji so se letos močno zvišale. Pri gradnji novih hiš je leta 1966 stal kv. meter 131.100 dinarjev, v letu 1967 pa že 151.700.

Na občinski skupščini v Kranju je več govornikov izražalo zaskrbljenost glede bodočnosti letališča na Brniku, kjer je letošnji mednarodni osebni promet v primerjavi z lanskim nazadovolj, na letališču v Pulju pa narasel. V mesecih julij in avgust je letos pristalo na letališču v Brniku 454 mednarodnih letal s 20.300 potniki, v letu 1967 je pa v istem času dopotovalo na to letališče 47.900 potnikov. Na občinski skupščini so pesimiste pomirjevali, da se bo število inozemskih potnikov na tem letališču takoj dvignilo, kakor hitro bo Gorenjska mogla sprejeti več turistov, že sedaj bi se pa lahko zvišal tudi letalski blagovni promet, če bi se ga bolj posluževala slovenska podjetja in ne pošiljala svojih blagovnih letalskih pošiljk preko Zagreba.

Umrli so v Ljubljani: Ludvik Merklin, mesarski mojster, Katica Moguš, Urška Kregelj, upok., Miro Justin, dipl. ing. Srečko Sajovic, znanstveni delavec, Božo Lavrenčič, Cecilija Debevc, Pavla Ramovž roj. Kisovec, Antonija Možina roj. Cankar, Ana Del Cott roj. Trobec, Pavla Cilenšek roj. Bizil, Franc Jernejc, Jožeta Tratar roj. Simončič, dr. Viktor Vovk, Brigita Vrhovec, Louis Mentoni, Marija Likar roj. Einspieler, učiteljica v p., Jožeta Tratar, Janko Križ, bančni ravnatelj v p., Lojze Juvanc, sodnik okrožnega sodišča, Frančiška Čenc roj. Bricej, Alojzija Močnik roj. Vangoš, Te-

SLOVENC V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Obisk dr. M. Kreka v slikah

Nad 100 različnih fotografij z obiska predsednika NO dr. M. Kreka je na ogled v pisarni Svobodne Slovenije v Slovenski hiši na R. Falcón 4158. Slike kažejo sprejem na Ezeizi, polaganje venca pred spomenikom v Slovenski hiši, tiskovno konferenco, slovesno večerjo, polaganje venca pred spomenikom San Martina, nedeljsko proslavo narodnega praznika in razne skupine. V pisarni slike lahko tudi naročite.

Osebnosti

Poroka. V cerkvi Ntra. Sra. de la Merced v Buenos Airesu sta se poročila v četrtek, dne 7. novembra 1968, Mariano Ricardo Martín Yanez in gđ. Vida Lierka Augustinčič. Mladi par je poročil direktor msgr. Anton Orehar, za priči so mu pa bili: nevesti njen oče ing. Zvonko Augustinčič in njena sestra gđ. Alenka Augustinčič; ženinu pa njeni starši. Mlademu paru ob vstopu v novo življenje želimo vso srečo in obilo božjega blagoslova.

Družinska sreča. V družini Janka Sparhakla in njegove žene ge. Jožice roj. Lavrič se je rodila hčerka. V župni

DR. KREKOV ODHOD IZ ARGENTINE

(Napovedan je bil za ponedeljek, dne 11. novembra, ob četrtno osmo uro zvečer. V dopoldanskih urah je zapustil škofov zavod v Adroguaju, v katerem je ves čas svojega tritedenskega bivanja v Argentini stanoval. Poslovil se je od g. rektorja dr. Franca Gnidovca, špirituala g. dr. Filipa Žaklja, čč. gg. Franca Bečana in Franca Urbanija, kakor tudi od dijakov, s katerimi je večkrat prišel v stik. Ostali del dneva je prebil v Slovenski hiši, kjer je bil opoldne tudi na kosilu. Sem se je prišel od g. dr. Kreka posloviti tudi g. Jože Košiček, ter je z njim obujal spomine na dijaška leta v škofovem zavodu v št. Vidu nad Ljubljano ob 50-letnici njune mature.

Med kosilom se je Miloš Stare g. dr. Kreku zahvalil za njegov obisk ter mu želel vso srečo na pot. Po kosilu se je g. dr. Krek poslovil od msgr. Oreharja in od ostalih, ki so bili zadržani ter niso mogli priti zvečer na letališče, ter se jim zahvalil za vse, kar so storili, da je slovensko narodno slavlje v Argentini tako lepo uspelo.

Po kosilu se je predsednik NO odpeljal v Castelar h ge. Vidi Peršuhovi, ki je sestra dr. Krekove žene ge. Malke in živi pri družini Pavla Ranta, katerega žena ga. Mirjam je hčerka ge. Vide. Tu je ostal v razgovoru s svojimi sorodniki vse do odhoda na Ezeizo.

Na letališču so se začeli Slovenci zbirati že kmalu po šesti uri. Prišlo jih

reziya Trtnik roj. Porenta, Viktor Kraimer in Silva Zigon v Idriji, Franc Iskra, zidarski mojster v Kamniku, Helena Globočnik roj. Zaletel v Zg. Otoku, Julka Poljanec iz Sebenj pri Križah, Anda Grandjani v Vipavi, Anton Kandorfer v Pilštajnu, Amalija Fišer roj. Lavrič v Celju, Franc Bačar v Kamniku, Fani Markiseti roj. Zorko v Leskovcu, Tomaz Erjavec v Irči vasi, Hilda Štupica v št. Lenartu v Slovenskih goricah, Ana Klemen roj. Jerman v Zagorju, Anica Scategni roj. Lenassi v Gor. Logatcu, Marija Bradač roj. Sulič v Celju in Jože Mušič v Dravljah.

cerkvi v mestu Ituzaingou je krstil na ime Marija Veronika g. prelat Franc Novak, za botra sta pa bila ga. Elizabeta Lavrič in g. Božo Stariha. — Družino Doriana Hellaerja in njegove žene ge. Slavke roj. Bavčar je tudi razveselila hčerka Dora. Srečnima družinama naše čestitke.

† Jože Pahor. Dne 11. novembra t. l. je umrl v 80 letu starosti Jože Pahor v mestu Boulogne sur Mer. Pokopali so ga naslednjega dne na pokopališču v istem mestu. Naj počiva v miru, preostalim naše iskreno sožalje!

SAN JUSTO

Sanjuško moštvo odbojke je od 11. do 13. oktobra gostovalo v Mendozini turnirju, ki ga je organiziral klub: Agua y Energía, katero je naše moštvo premagalo z 2:1, proti "San Buenaventura" je zmagalo s 3:0, proti Riverju izgubilo 3:0, proti "Universitario Nacional de Cuyo" pa zmagalo 3:2. Sanjuško moštvo je zasedlo drugo mesto in odneslo lep pokal, ki ga je od predsednika "Agua y Energía" prejel predsednik naše delegacije g. Benko Franc, bivši predsednik Našega doma v San Justu. Drugo mesto in s tem pokal si je priborilo naše moštvo z zmago nad "Universitario N. de C.", ki že dve leti ni izgubilo nobene tekme in

je veliko. Bili so člani pripravljalnega odbora za proslavo narodnega praznika 29. oktobra, dneva slovenske zastave in 50-letnice prve slovenske vlade s predsednikom Milošem Starem na čelu. Prišli so dalje: člani Narodnega odbora, predstavniki demokratičnih političnih strank in predstavniki organizirane slovenske izseljenske skupnosti. Ga. Marjana Batageljeva je v Castelarju organizirala tudi skupino otrok v narodnih nošah, ki jih je pripeljal na Ezeizo g. Mirko Kopač. Z otroci je bila v narodni noši tudi ga. Čopova.

Predsednika NO dr. Miha Kreka je pripeljal na letališče g. Božo Stariha, tajnik pripravljalnega odbora, ki je vse tri tedne bil predsedniku NO na razpolago s svojim avtomobilom in ga je na vseh njegovih poteh tudi spremljal.

Po opravljenih carinskih formalnostih se je g. dr. Krek na letališču z vsemi slikal, nato se pa od vsakega posebej poslovil ter odšel v letalo letalske družbe Braniff.

Slovenci so mu s terase mahali z rokami in slovo vse dotlej, dokler letalo ni zapustilo letališča ter se dvignilo in odletelo proti čilu.

Tako je predsednik NO g. dr. Krek zaključil nad vse uspešno tritedensko bivanje med Slovenci v Argentini, ki je gotovo zgodovinskega pomena, kakor je poudaril na slavnostni akademiji Miloš Stare.

je bilo lansko leto v državnem prvenstvu na tretjem mestu. Kot piše mendoški "Andino" je sanjuško moštvo zasluzeno zmagalo, ker igrajo dobro odbojko. In na drugem mestu: „Niso zastojni prvaki.“ Tako priznanje s strani domačega časopisa je za zastopnike slovenskega športa velika čast, ki je tudi vsej naši skupnosti v ponos, saj so naši slovenski trobojci dvignili ugled pred domačimi in tukajšnjimi ljubitelji športa. Naše slovenske barve so zastopali: Bogdan in Franci Kosančič, Tomaž in Jože Maček, Tone Bergant, Janez Oven, Urbanija Stane, Ferjančič Jože, Zakrajšek Janez in Podberžnik Janez; pa tudi Barle Valentin iz Lanusa je pomagal.

Na tem turnirju so sodelovale tudi slovenska dekleta iz Mendoze, ki so dokazale, da pravično zaslužijo častno mesto med tekmovalci na turnirju. Ko sem za Svob. Slovenijo v predzadnji številki napisal, da si je to naše moštvo priborilo že 15 pokalov, se nisem zmotil — a resnica je, da jih samo na eni polici stoji toliko. S tem pokalom iz Mendoze jih je zdaj vsega skupaj 27, kar je pač veliko več, kot sem omenil prej. S tem resnim in rednim vežbanjem pod večšo roko profesorja Jožeta Loyka jih v odbojkaški veji športa zasluženo imenujejo „invicto“: nenemagan. Želeli je, da ne bi zdaj sedeli na lavorih zmag, ampak da bi se še bolj trudili, da bi naša slovenska trobojnica kmalu vihrala še na igriščih drugih klubov v argentinskem državnem prvenstvu.

Nazadnje pa naj veljajo besede tople zahvale vsej slovenski skupnosti v Mendozini, ki nas je tako prijazno sprejela in spremljala na naših tekmah. Veliko našega športnega uspeha je pripisati slovenskim navijačem, ki so nas s tribune moralno podpirali pri naših naporih med tekmami. Tako so navijali, da je bilo pri zadnji tekmi, ki je bila najhujša in najvažnejša dve tretjini gledalcev na naši strani — in slovensko ime se je razleglo po vsem stadionu.

Ko smo po 18-urni vožnji prišli v Mendozo so šli riverčani v hotel, mi pa k slovenskim družinam, ki so nas z vso skrbnostjo spremljale v času našega bivanja tam.

(dva orožnika). Za kulisami še skupina kmetov in kmetič ter fantov na vasi.

Režijo je vestno izpeljal g. Ivan Oven, ki bi bil smel brez kakšne škode iz dela odstraniti nekaj anahronizmov in ga s skrajšanjem zgostiti. Opravil pa je veliko delo, da je z ljubeznijo in požrtvovalnostjo zbral te mlade igralce ter jih privedel do uspeha: do predstave. Diskretno je šepetala gđ. J. Oven.

Posebej moram omeniti mogočno (nespremenljivo) sceno, ki te je prevzela, čim si vstopil v dvorano: trg na koroški zemlji z gostilno nemčurja (bal-konom, rožami, drevjem), s šolo ob strani in cerkvi po naši podobi. V ozadju pa obrise mogočnih gora, ki obdajajo to ljubko podobo slovenske Koroške. To sceno je mojstrsko (skoraj razkošno) pripravil g. Tone Oblak. Obleke so bile iz časov nastanka igre ter so še bolj poudarjale časovno ubikacijo nje vsebine.

Predstava je uspela: kot predstava sama, pa tudi kot uspeh skupine mladih ljudi, ki je z idealizmom dokazala, da hoče služiti tudi kulturnim vrednotam in tradicijam očetov. Če je ta korajža in idealizem zrel sad njihove prepričanosti, se bomo lahko še večkrat zbrali na istem mestu — vsi, ki nam je „slovenska beseda pesem praznika.“

-jkc

Vsak teden ena

SENT JANŽEVO

Josip Murn

Na nebu zvezde se prižigajo,
kresnice iz lesov se dvigajo
v poletno noč.

Studenci tiho se pregibljejo,
kot v sanjah praproti se zibljejo
v poletno noč.

Cvetov zdaj čas in čudnih je semen,
vse polno gleda vejič iz slemen
v poletno noč.

Vse polno gleda vejič mi iz koč,
obstal tam sveti Janez je, gredoč
v poletno noč.

Obstal tam sveti Janez je gredoč
do rane zore še kresnikujoč...
in vso to noč.

Naj z vso hvaležnostjo, ki jo čutijo naši fantje, omenim vsaj tiste družine, pri katerih so naši fantje prenočevali: Krvina, Bajda, Grintal, Hirschegger, Bajuk, Šmon. Po vrnitvi v San Justo mi je fant, ves navdušen dejal: „Kako so bili Slovenci v Mendozini pozorni do nas. Ko me je mati prišla poklicat naj vstanem, sem se naredil, da spim in me je pokrila z odejo, kot bi to storila le samo še moja mati. Zato naj ne bo preveč nobena beseda zahvale, ker vsaj to smo jim res dolžni.“

Obiskali smo njih slovenski dom. Prostoren in lepo urejen je. Imajo lepo športno dvorišče, kegljišče in med sobami lepo mladinsko knjižnico, ki jo krasi naš domač kozolec. V nedeljo smo se udeležili tudi slovenske maše, ki jo je daroval čg. Jože Horn; tudi njemu lepa hvala za vse, kar je storil za nas. Z velikim zadovoljstvom in srečni nad svojimi uspehi smo se vrnili v Buenos Aires, v srih pa polni hvaležnosti našim rojakom, ki so nam pripravili prijatno bivanje v Mendozini. Kaj pa smo mi pustili tam, pa zgovorno pričajo pismo, ki je te dni prišlo za nami in pravi med drugim: „Ponosna je na vas mladina...“

B. R.

SLOVENC PO SVETU

PROSLAVA SLOVENSKEGA NARODNEGA PRAZNIKA V CLEVELANDU

Istega večera dne 26. oktobra, ko je bila v Slovenski hiši v Buenos Airesu slavnostna akademija, nato pa slavnostna večerja oblikovalcev slovenskega življenja, je bila proslava slovenskega narodnega praznika tudi v Clevelandu. Imeli so jo v Baragovem domu, odkoder so poslali pozdravno brzojavko na narodno slavlje v Buenos Airesu.

Proslavo so začeli z ameriškano in slovensko himno. Med obema himnama je Marta Melaherjeva v narodni noši ljubko deklamirala Kuncičevo pesem, posvečeno slovenski zastavi, kateri je pripela rdeč nagelj in rožmarin.

Besedo je povzel Janez Ovsenik, pozdravil zbrane rojake, nato pa govoril o položaju, v kakršnem so bili Slovenci v Avstriji pred osvoboditvijo, nato je opisal življenje Slovencev v Jugoslaviji pred drugo svetovno vojno ter njihovo trpljenje med okupacijo, komunistično revolucijo ter pod sedanjo njihovo tiranijo.

Po Ovsenikovem govoru so sledile ostale točke večera: Franček Kolarič je recitiral Preglevo Slovensko legendo, Košnikov mladinski zbor je z občutjem zapel pesmi „Ko so tkali naše trate, angeli so rajali“ in pa „Kralj Matjaž, junak slovenski, in zbori spi“.

Za mladinskim zborom je stopil na oder g. Vinko Lipovec, urednik Ameriške domovine. V svojih izjavah je (Nad. na 8. str.)

Predsednik dr. Krek v Slovenski hranilnici

Njene prostore v Ramos Mejiji je obiskal v četrtek dne 7. novembra zvečer. Sprejeli so ga in pozdravili člani sedanjega in prejšnjega ožjega ter širšega odbora s predsednikom Ivanom Ašičem na čelu.

Sestanek je bil za pogrtnjenimi mizami s pogostitvijo. Predsednik hranilnice g. Ivan Ašič je po pozdravu predsednika Narodnega odbora prikazal nastanek tega slovenskega denarnega zavoda, njegov razvoj in sedanje poslovanje.

G. dr. Krek se je za pozdrave in vsa pojasnila zahvalil ter izrazil veselje, da se Slovenci v izseljenstvu tudi gospodarsko udeležujejo. Nato je bil prijeten razgovor, med katerim je g. dr. Krek prikazal ustroj in delovanje Kranjske podporne Jednote v ZDA, delovanje obeh slovenskih hranilnic v Kanadi ter dajal pojasnila na razna vprašanja.

Splošno mnenje vseh je bilo, da je bil obisk predsednika NO dr. Kreka v tem slovenskem denarnem zavodu res koristen in prijeten večer.

Meškova igra „Na smrt obsojeni“ v San Justu

Naš dom v San Justu se je še posebej poklonil 50-letnici praznika slovenske svobode: kulturni odsek, ki ga vodi g. Ivan Oven, je pripravil in odigral v nedeljo, 3. novembra 1968, Meškovo narodno igro v 3 dejanjih Na smrt obsojeni.

Pred začetkom predstave je spregovoril režiser g. Janez Špeh. Njegova beseda nam je približala in osvežila nekatera najbolj znana dela pisatelja in dramatika Ksaverja Meška (Na Poljani, Mati, Ob tilih večerih, Mladim srcem...). Nato je poklonil predstavo v počastitev praznika 50-letnice slovenske svobode, obenem pa se je spomnil tudi 50-letnega življenjskega jubileja prijatelja — režiserja, g. Ivana Ovna. V resnici je g. Oven vsa leta v slovenski skupnosti v San Justu bil glavni nosilec kulturnega dela (delal pa je tudi drugod) in zato je bilo prav, da ga je publika prisrčno in iskreno pozdravila. Prejel je iz rok gđ. Tončke Kosančičeve tudi lep šopek rdečih nageljnov — majhno pa pomenljivo priznanje za bogato kulturno delo. Iskreno čestitamo!

Meško je igro napisal 1908. leta.

Njena vsebina je borba koroških Slovencev za svoj narodni in gospodarski obstoj. Kje bi si bil mogel Meško tedaj predstavljati, da bo ta igra 60 let po nastanku daleč za morjem in na južnem delu sveta še vedno imela kaj povedati slovenskim ljudem in predvsem mladini? Dramatika ni več, ostala pa je njegova beseda, osrednja misel: zvestoba slovenskemu narodu!

Predstava je združila 27 mladih in tudi najmlajših ljudi, ki so iz ljubezni do materinega jezika hodili k vajam in doživeli svoj „odrski krst“ ter so ponosni in navdušeno ob sklepu igre prisegli, da sebi in narodu z bojem in vztrajnostjo pribore svobodo. Naj že bo to „igralska“ prisega, a marsikoga v resnici globlje zagrabi. Saj je vendar prisega za klen in visoko vreden ideal!

Bral sem navdušenost v očeh mladih igralcev, ki so se postavili prav v teh dneh, ko smo tako slovesno praznovali spomin praznika naše svobode in vsem tistim prazničnim uram prilili še ognja svoje mladosti, ki je navduševal, vzpodbujal, obetal dobro žetev. Po njih je predstava govorila tudi starejšim, ki so dvorano napolnili: mladost

ob nas raste, kipi, prehaja v sadove. Tudi žrtve se ne ustraši, kakor bi človek površno sodil. Celo za delo, ki zahteva širših naporov, zagrabi, kar dokazuje svojo rast iz korenin naše preteklosti. Naša tradicija prehaja v njo in veselimo se njihove korajže in mladih ognjev!

Najbolj pristni, naravni, prepričujoči sta gotovo bili mladi igralki gđ. M. Tomažičeva (Kristina Kotnikova) in A. Klemen (Hilda): dva talenta, ki jima bi bilo nujno treba dati možnost šolanja in izpopolnjevanja, da bi se razvila v dobre odrske moči med mladimi. Sledili so v večjih vlogah: gg. S. Erjavec (gostilničar Gelb), F. Plesničar (kaplan Dolinar), T. Kovač (pisar Petrovec), S. Urbanija (mogočnjak Voršič), F. Draksler (Ivan), I. Fajfar (kmet Seljan), F. Zupanc, J. Urbanija in M. Marinčič (vsi trije šolniki); vsi so se potrudili in doprinesli svoj dober delež. Ostale vloge pa so bile zasedene tako: A. Sovič, I. Klemen, I. Smerdelj (kmetice Seljanka, Uršula, Cila), J. Levstik (gostilničarjev sin Pepe), T. Bergant, T. Šerek, I. Oven, T. Obriska, J. Smerdelj, I. šušak, B. Kovač (kmetje Mohor, Sova, Povoden, Breznik, Eržen, Mihač in Zabernik), L. Tomaževič (v vlogi fanta Tineta), J. Urbanija (kovač Anžon) in F. Durič z J. Urbanijo

PROSLAVA V CLEVELANDU

(Nad. s 7. str.)

primerjal položaj Slovencev pred letom 1918 v Avstriji in po letu 1918 v Jugoslaviji. Ob tej primerjavi so vsi lahko videli zgodovinski pomen odločitve slovenskega naroda leta 1918 za njegovo nadaljnje življenje in razvoj.

Po Lipovčevem govoru so zopet nastopili pevci Mladinskega zbora ter lepo zapeli Tomčevo pesem-molitev „Moli, moli rožni venec, ljubljani slovenski rod“.

Cankarjevo pretresljivo „Slovensko nedeljo“ je lepo recitala akademičarka gdč. Marija Zupanova, za njo so pa trije „mladi harmonikarji“ (Iva Gorše in Tomčeva dva) zaigrali dva slovenska narodna speva, Tomičev Jože je pa nastopil s Pregljevo pesmijo-poslanico „Bratom in sestram“.

Za zaključek proslave je moški zbor zapel pesmi „Naj čuje zemlja in nebo“ ter „Eno devo le bom ljubil“, Jože Likozar je pa doživetno podal recitacijo Gradnikovega soneta „Slovenska zemlja“.

Udeleženci slovenskega narodnega slavlja so z navdušenjem odobrili odposiljatev pozdravne brzojavke predsedniku NO dr. Mihi Kreku na narodno proslavo v Buenos Aires v Argentini.

ZDRUŽENE DRŽAVE SEV. AMERIKE
Kulturni večeri SKASA s sodelovanjem SAVE na Osmi v New Yorku v I. 1968/9

8. novembra dr. Ludvik Puš: Doba narodnega prebujenja. — 13. decembra prof. Janez Arnez: Podoba današnje Slovenije. — 10. januarja Gorše: Pričetek njegove razstave (1095 Madison Av.) ob 7 zvečer. — 14. februarja Tamara Basaj: Sodobna ruska literatura. — 13. marca dr. Franc Blatnik: Pomladni viharji v r. katoliški Cerkev. — 11. aprila Rudi Večerin: Slovenska moderna. — 9. maja prof. Rado Lenček: Lepota slovenske govorice. — 13. junija Božidar Chokel: O bankarstvu.

OBVESTILA

Sobota, 16. novembra 1968:
Desetletnica Slovenske šole v Carapachayu.

V Slomškovem domu ob 20.13. kulturni večer SKA posvečen izidu Vrednot in knjigi g. dr. Brumna o dr. Janezu Ev. Kreku.

Nedelja, 17. novembra 1968:
V Berazateguiju obletnica blagoslovitve doma.

V Slovenski vasi deveta obletnica blagoslovitve cerkve Marije Kraljice; ob polenaštih romarska maša, popoldne ob treh pete litanije in program z družabnostjo.

V Slomškovem domu ob 9 redni občni zbor Društva Slomškov dom.

Izlet dijakov srednješolskega tečaja ravn. M. Bajuka v Adrogué. Ob 10 sv. maša, nato tekmovanje dijakov R. Falcona, Lanusa in Adroguéja v odbojki, namiznem tenisu in nogometu.

V Slovenski hiši ob 5 popoldne ponovitev komedije Matura.

Dan premišljevanja članov SKASA v Colegio Máximo, Mitre 3226 v San Miguelu. Pričetek ob 9 zjutraj s sv. mašo. Zaključek ob 18. Dohod s kolektivni 57, 175, 203 in iz Castelarja 69. Vodil bo g. dr. Franc Gnidovec.

Četrtek, 21. novembra 1968:

Sestanek Lige Zena-Mati ob 19 v Slovenskem domu v San Martinu. Predavanje g. Primoža Langusa o papeški okrožnici „O človeškem življenju“.

Sobota, 23. novembra 1968:

V Našem domu ob 21. prijateljska večerja.

Nedelja, 24. novembra 1968:

V Slovenski hiši žegnanje.

Nedelja, 8. decembra 1968:

Prihod sv. Miklavža na Pristavo ob 19.30 uri.

Na pristavi 12. tabor Društva slov. protikomunističnih borcev.

Dr. Tone Žužek

ADVOKAT

Lavalle 2327/33, p. 5o. Of. 10
T. E. 47-4852

Ena kvadra od podzemске postaje Pasteur

Urađuje ob torkih in četrtkih
od 18. do 20. ure

Dr. FRANC KNAVS

ODVETNIK

Lavalle 1290, p. 12, of. 2, Capital
T. E. 35-2271

Uradne ure od 17—20

Na telefonu tudi dopoldne (10—12)

Luján, Francia 952
T. E. 735 ali 516

V petek in soboto od 9.—13. ure.

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL CASCANTE

Escribano Público

Pta. baja, of. 3
Cangallo 1642 Buenos Aires
T. E. 35-3827

Sobota, 30. novembra 1968:

Zaključek šolskega leta Slov. srednješolskega tečaja združen s proslavo rodnega praznika. Mili bo nedel. arh. J. Vombergar. Vabljeni tudi starši.

POIZVEDBA

Svojega brata Leona Doigana, katerega zadnji naslov iz leta 1929 je bil Loma Negra, išče sestra iz Trsta. Vsa sporočila pošljite na Dušnopastirsko pisarno, Ramon Falcón 4158, Bs. Aires.

NEDELJA, 24. novembra 1968

Ob 12. obletnici blagoslovitve prostora, kjer stoji Slovenska hiša v ulici Ramón Falcón 4158 v Buenos Airesu, Vas prisrčno vabimo na naše skupno vsakoletno

ŽEGNANJE

- ob 11.30 sveta maša za rajnega blagoslovitelja škofa dr. Gregorija Rožmana in za vse dobrotnike Slovenske hiše
- ob 12.30: kosilo po izbiri
- ob 16.30 pa:

- pozdravne besede msgr. A. Oreharja
- avdiovizualni prikaz v 20 minutah našega odhoda iz Slovenije, taborišč in življenja v Argentini (SKAD)
- pevske točke in rajanje (dekleta — članice SDO), folklor (šolska skupina)
- vesela družabnost s petjem, igrami, pomenkom in raznovrstno postrežbo

17. november:

OBLETNICA BLAGOSLOVITVE

Slovenskega doma v Berazategui

Spored:

Dop.: Ob 11. dviganje zastav
Sv. maša
Pozdrav gostov
Kosilo

Pop.: Ob 15. pester spored — Nastopi
Pojejo dekleta iz Morona

Sodeluje orkester The Golden tones

Lepo vabljeni vsi rojaki iz bližnje in daljne okolice. V prijatni družbi, senčnem oddihu in zdravem razvedrilu, bomo preživel naš „domači praznik“

Pridite ne bo vam žal
NASVIDENJE!

Dohod: 4 kvadre od cerkve Villa España na calle 1 in 34.

Slovenski oder v Argentini

ponavlja v nedeljo, 17. novembra, ob 6 popoldne komedijo

MATURA

v Slovenski hiši na Ramón Falcón

Vstopnice v predprodaji

Starešinstvo Društva slovenskih protikomunističnih borcev sklicuje za dne 8. decembra, ne 24. novembra kot je bilo javljeno v Vestniku

12. REDNI TABOR

z običajnim dnevnim redom. Tabor bo na Pristavi. Pred taborom bo ob 9 sv. maša za vse padle junake. Po taboru bo skupni asado za udeležence tabora in njihove družinske člane in prijatelje.

Letos vabimo poleg članov na tabor tudi vse tiste mlade Slovence, ki jih kot prve zadene vojaška obveznost v tej državi. Želimo, da se tako pridružijo borem, ki so se doma borili za svobodo slovenske domovine.

PO
TO
VA
NJA

TU
RI
ZEM

je vaša potovalna agencija.

Oddelek za Slovence vodi Armando Blažina

OBISČITE EVROPO — poslovno ali kot turisti. SREČAJTE se s svojimi sorodniki in prijatelji. ČAS NI OMEJEN.

V tem letu BREZ vizumov.

VOZnja Z LADJO
tja in nazaj 427.50 USA dolarjev

VOZnja Z LETALOM
tja in nazaj CELOVEC 940.50 USA dolarjev
TRST 904.10 USA dolarjev

Vse na odplačevanje

25% na račun in 12 ali 24 obrokov z 12% obrestmi

LADJE: G. Cesare — Augustus — Anna C —
Eugenio C — Enrico C

Avenida Córdoba 351
Buenos Aires

Tel.: 32-6070/6077/6078/6079

Slovenska osnovna šola
Josip Jurčič
CARAPACHAY

1958 1963 DESETLETNICA

Sobota 16. novembra
20,00 — slavnostna večerja nekdanjih učiteljev in učencev

Nedelja 17. novembra
10,00 — slovesno vkorakanje šole
10,15 — dviganje zastav in himni
10,30 — nastop na igrišču
11,30 — sv. maša za Gričar Brigito
12,15 — blagoslovitev prapora
12,30 — pevski nastop
13,00 — skupno kosilo
15,00 — krstna predstava igre: „JURČEK“
17,00 — zaključni govori

Slovenski dom Carapachay
VES DAN
17. novembra 1968

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69-9503
Argentina

Correo
Argentino
Central (B)

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Registro Nacional de la Propiedad
Intlectual No. 955.451

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1968: za Argentino \$ 2.500.— Pri pošiljanju po pošti doplačilo 100 pesov. Za ZDA in Kanado: 13 USA dolarjev za pošiljanje z letalsko pošto, in 9 USA dolarjev za pošiljanje z navadno pošto.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7213

PORAVNAJTE NAROČNINO!

Naš dom v San Justu

prireja

v soboto, 23. novembra, ob 21

PRIJATELJSKO VEČERJO

Izvrsten jedilni list: Pripravijo senigalski kuharji

UNRRA

in

MARTINOVA GOS

Igra: The Goldentones

Prijave v Našem domu na telefon 621-1760

Je to Vaš problem?

Kje dobiti posojilo? Kam naložiti denar?
Predno se odločite, vprašajte v

SLOVENSKI HRANILNICI z. z o. z.

C. C. SLOGA Ltda.

Bartolomé Mitre 97

T. E. 658-6574

Ramos Meaía

Uradne ure: torek, četrtek, sobota od 16 do 20.

Pravna posvetovalnica, ki jo vodi dr. Vital Ašič, vsako prvo in tretjo soboto v mesecu od 17 do 19.

10 let obstoja hladilnika

BLED

Nad 500 hladilnikov potrjuje solidnost in kvaliteto

Sedaj 5 novih modelov od 5 do 12 p3 — Oglejte in nabavite si ga pri

PAVLETU NOVAKU

Na razpolago so po ugodni ceni magnetofonski trakovi s slovensko glasbo in petjem. Poslužite se ugodne prilike!

Cerrito 2245

Lomas del Mirador

Telefon 621-1036

Prekmalu nas je zapustila naša dobra mama in ljubljena g.

Desa Dimnik

dipl. mr. farmacije

Na zadnji poti so jo spremili 31. oktobra v Ljubljani.

Dušan, brat in ostalo sorodstvo

V neizmerni žalosti sporočamo vsem prijateljem in znancem, da nas je po dolgem trpljenju dne 31. oktobra 1968 v 46. letu starosti za vedno zapustila naša predebra žena, skrbna mati, sestra in hčerka, gospa

Mimi Pugelj roj. Trpin

K zadnjemu zemskemu počitku smo jo položili dne 1. novembra t. l. na pokopališču v mestu Montegrande.

Ob bridkem življenjskem udarcu se iskreno zahvalimo vsem, ki so našo drago pokojnico hodili obiskovat med njeno boleznijo ter ji lajšati trpljenje. Zlasti č. g. Jožetu Košičku in dr. Tabaco. Prav tako gospe Zupan, Gomibec in Bedek. Vsem tudi prisrčna zahvala za vso pomoč, ki smo je bili deležni.

Globoko zahvalo smo dolžni tudi čč. gg. Štefanu Novaku, msgru. Antonu Orcharju ter g. Jingersu za molitve in vodstvo pogreba. Enako vsem ustira, ki so našo drago in ljubo Mimi prihajali kropit na mrtvaškem cdru, molit za pokoj njene duše ter jo nato spremljali tudi na ujeni zadnji zemeljski poti.

Vsem najiskrenejši: Bog povrni!

Žalujejoči:

V Argentini: mož Jože Pugelj; otroci: Jože, Marijan, Andrej in Karmen;

naš: Mimi roj. Trpin, Ivanka por.

Pavšer in brat Jože;

v domovini: mati Jedert in oče Janez Trpin.